

56

OSNOVNI SUD MODRIČA
Broj: K-43/97
Dana, 23.10.1997. godine

U IME NARODA!

Osnovni sud u Modriči, u vijeću sastavljenom od sudije Tanasić Zorana, kao predsjednika vijeća, sudije Miladinović Vinka i sudija porotnika Antić Djoke, Kojić Slavka i Despotović Branka, kao članova vijeća, sa zapisnicarem Trninić Dobrilom, u krivičnom predmetu optuženog Halilović Ferida iz Odžaka, zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ RS, po optužnici OJT Modriča Kt. broj 310/96 od 24.2. 1997. godine preciziranoj dana 23.10.1997. godine, nakon održanog glavnog, usmenog i javnog pretresa u prisustvu optuženog, njegovog branioca po punomoći Panić Duška, advokata iz Doboja, asistenta branioca advokata Rakić Zorana iz Odžaka, zamjenika javnog tužioca, Savić Slobodanke, donio je i javno objavio dana 23.10.1997. godine sledeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI: HALILOVIĆ FERID, sin Šemse i majke Fate rođene Neradin, rođen 12.9.1953. godine u Voljevcu, opština Fojnica, živi u Odžaku, ulica Redže Porobića broj 227, Musliman, državljanin BiH, radnik, pismen, ima završenu osnovnu školu, oženjen, otac dvoje djece, vojsku služio 1972. godine u Postojini, bez čina i odlikovanja, vodi se u vojnoj evidenciji Opštine Fojnica, od imovine posjeduje kuću, dumum zemlje, putnički automobil marke "Kadet" teretno vozilo marke "Kombi", do sada nije osudjivan, protiv njega se ne vodi drugi krivični postupak osim ovoga, nalazi se u pritvoru Okružnog zatvora Doboј od 22.10.1996. godine,

K R I V J E

Što je:

u periodu od maja mjeseca 1992. godine pa do druge polovine avgusta mjeseca 1992. godine, u svojstvu pripadnika vojne policije 102. Odžačke brigade Hrvatskog vijeća obrane (HVO), obavljajući dužnost stražara u logorima za civilna lica u Odžaku, Novom Gradu kod Odžaka i Brodu, samoinicijativno, te zajedno sa drugim stražarima, upravnikom logora i nepoznatim vojnicima, suprotno članu 3. Ženevske konvencije o zaštiti gradjanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine i članu 4. Dopunskog protokola II uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava nemedjunalnih oružanih sukoba iz 1977. godine,

...

- učestvovao u ubistvima logoraša: Dervenić Radeta, kojeg je zajedno sa Tolić Josipom, Golubović Antonom, nepoznatim hrvatskim vojnicima batinao i tukao cijevima, stolicama, kundacima pušaka i drvenim štafnama i tako mu nanio tjelesne povreden, uslijed kojih je isti i podlegao 4.7.1992. godine u Odžaku, Tomanović Radeta, kojeg je zajedno sa ostalim stražarima i upravnikom logora u fiskulturnoj sali u Odžaku, batinao dva dana i jednu noć, a treći dan ga vezao konopcem za željezni stub odbojkaške mreže i kundakom poluautomatske puške udarao svom snagom po ledjima, pa je uslijed zadobijenih tjelesnih povreda isti i podlegao krajem šestog mjeseca 1992. godine, Cvetković Sime kojeg je zajedno sa upravnikom logora Golubović Antonom i stražarem Tolić Josipom tukao i batinao metalnim cijevima, nogama i kundacima pušaka, nanjeviš mu tjelesne povrede, uslijed kojih je ovaj i popušta, nanjeviš mu teške tjelesne povrede nogama i drugim predmetima, nanjeviš mu teške tjelesne povrede izražene u poprečnom prelomu grudne kosti, poprečnom prelomu VI, VII i VIII rebra lijeve strane, te poprečnom prelomu VII i VIII rebra desne strane, uslijed kojih je ovaj i preminuo 11.8. 1992. godine,

- premlatio i fizički maltretirao, sa kundacima pušaka, metalnim cijevima, stolicama, daskama, palicama, rukama i nogama logoraše Tešić Branka, Nedić Dragomira, Tadić Ostoju, Tadić Žarka, Tadić Peru, Teofilović Nikolu, Dervenić Maksima, Kurešević Mirka, Kovacević Duška, Milojević Ljubu, Djurić Aleksu, Pavić Stevu, Rakić Jovu, Pavić Stanka, Kurešević Branka, Pavić Dragomira, Božić Milivoja, Vekić Jovu, Panić Bogoljuba, Borojević Stevu, Pavić Miru, Goranović Jovu, Mitrović Svetu, Miletić Milana i Saldić Ibrahima nanoseći im pri tome tjelesne povrede,

- prilikom odlaska logoraša u razmjenu 4.7.1992. godine, u Odžaku zajedno sa upravnikom, ostalim stražarima i osobljem logora obrazovao špalir kroz koji su morali proći logoraši i iste tom prilikom tukao kundakom puške,

- zastrašivao i psihički maltretirao logoraše prisiljavajući ih da satima bez prekida u stojećem položaju i sa podignutim rukama pjevaju ustaške pjesme o Juri i Bobanu, logoraša Pavić Stevu da pjeva četničke pjesme, logoraša Kurešević Mirka prisiljavao da jede prljivi ženski veš, dok je logoraša Nedić Dragomira i nepoznatu logoraši cu prisiljavao da učestvuju kao mladenci u tzv. logorskoj svadbi pri tome ih primoravajući da imaju polni odnos u prisustvu osoblja logora, a kada je to Nedić Dragomir odbio prijetio mu odsjecanjem polnog organa, a zajedno sa upravnikom logora Golubović Antonom i ostalim stražarima prisiljavao logoraše Miletić Milana i Stanković Stoju, maloumnu djevojku iz Novog Grada da medjusobno jedno drugome ližu polne organe, pri tome vrijedjajući i tukući Miletića palicom, nogom i nogarom od klupe.

Dakle, kršeći pravila Medjunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, prema civilnom stanovništvu vršio ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, nanošenja velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta i zdravlja, primjenjivao mјere zastrašivanja i terora, čime je izvršio krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske,

...

pa ga sud na osnovu istog zakonskog propisa, a primjenom članova 41. KZ RS i člana 351. ZKP-a.

NA KAZNIL ZATVORA U TRAJANJU OD PETNAEST (15) GODINA

NA KAZNII ZATVOORA U TRAJANJU OD PETNAEST (15) GODINA

U ovu kaznu, a na osnovu člana 50. KZ RS optuženom se uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru od 22.10.1996. godine.

Na osnovu člana 98. stav 1. u vezi sa članom 95. stav 2. tačka 6. ZKP-a optuženi se obavezuje da plati sudske troškove u iznosu od 1068,00 dinara, te paušal sudu u iznosu od 500,00 dinara, u roku od 15. dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom izvršenja.

Obrazloženje je oblik predstavljanja podataka u obliku slike. Obrazloženje je takođe i vještina koju treba imati. Ako želite da postanete članovi joj jednog od
klubova tu ovo je dobre ideje i o tome će vam moguće postići. Obrazloženje
može se postići kroz razne slike, ali i prezentacije u prenosovima
poput ovih dva lekciju. **Obrazloženje** je oblik predstavljanja podataka u obliku slike. Obrazloženje je takođe i vještina koju treba imati. Ako želite da postanete članovi joj jednog od
klubova tu ovo je dobre ideje i o tome će vam moguće postići. Obrazloženje
može se postići kroz razne slike, ali i prezentacije u prenosovima

Osnovno javno tužilaštvo iz Modriče podiglo je pred ovim sudom optužnicu Kt. broj 310/96 od 24.2.1997. godine protiv Halilović Ferida iz Odžaka zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ RS. U završnoj riječi a na održanom glavnom pretresu dana 23.10.1997. godine zamjenik javnog tužioca je izvršio preciziranje ove optužnice, pri tome nije došlo do izmjene pravne kvalifikacije djela.

U svojoj odbrani koju je iznio istražnom sudiji Osnovnog suda u Doboju, a u prisustvu svog branjoca Lazić Dragana, advokata iz Doboja optuženi je naveo da je prije izbjijanja ratnih dejstava živio i radio u Odžaku. Bio je zaposlen u preduzeću "Strolit" u Odžaku. Dana 13.6.1992. godine kod njega kući došao je Vauga Ivan iz Odžaka i naredio mu da se javi kod Pačak Marka, te da treba voziti hranu za pritvorenike logora u Odžaku. Upravnik tog logora je bio Pačak Marko. Isti je bio smješten u prostorijama Osnovne škole u Odžaku. Tu ga je Pačak Marko zadužio sa automatskom puškom "kalašnjikov" i naredio mu da tri puta dnevno dovozi hranu za logoraše iz tvornice "Energoinvest". Hranu je prevozio svojim vozilom i prikolicom i to za sedamsto logoraša. Hranu je dovozio i Zijo Salkanović kao i Omerbašić Fadil. Kao stražari u logoru su bili Božić Jurica, Tolić Josip, Topolovac Šimo, Ahmetović Ibrahim zv. "Ibe", Ahmetović Bahrija, Hamzić Esad zv. "Cic", te Golubović Anto koji je vršio funkциju zamjenika upravnika logora. Svi oni su bili pripadnici 102 Odžačke brigade HVO. Oni su povremeno izvodili logoraše i tukli ih nogama i rukama. Dolazili su u logor i pripadnici 108. Brigade Zbora narodne garde iz Slavonskog Broda, Republike Hrvatska, pa su i oni tukli logoraše po odobrenju Golubović Ante i to nogama, rukama, metalnim šipkama, školskim klupama. Ovo su mu pričali naprijed pomenuti stražari, a lično nije vidio kada su isti tučeni.

Logoraše su tukli i tzv. "Crnokošuljaši" iz Novog Sela kod Odžaka koje su predvodili Djojić Tomo i njegov brat Marko. Jedne prilike krajem 6. ili početkom 7. mjeseca kada je dovezao hranu video je Golubović Antu kako je za stativu rukometnog gola svezao jednog starijeg čovjeka. Istog su nogama, rukama i puškama tukli Golubović, Božić Jurica, Tolić Josip i Ahmetović Ibrahim. Golubović ga je pozvao i kazao mu da još nikoga nije ni ošamario, pa ga je natjerao da uzme pušku i da udari tog čovjeka. Upozorio je Golubovića da je upravnik Pačak naredio da se zatvorenici ne tuku, a na to mu je Golubović zaprijetio da će ga lično likvidirati ako to neuradi, te da će mu zapaliti i kupu. Navodi da je tada uzeo pušku od Hamzić Esada zvani "Cic" i da je njome i to kundakom 2 3 do 4 puta udario tog svezanog čovjeka u predjelu ledja. Od udaraca ovaj nije pao na zemlju. Kasnije je čuo da je taj čovjek koga su tukli podlegao i da ga je Salkanović Zijo odvezao u Novi Grad.

U logoru su bili pored ostalih Dervenić Milorad zv. Burduš i Gornović Savo koji su ranije s njim zajedno radili u "Strolitu". Njima dvojici i još jednom Lazi nekoliko puta je donosio hranu od svoje kuće. Za to je čuo Golubović pa mu je naredio da tu trojicu logoraša izvede i ošamari po dva puta. Istima je morao udariti po jedan šamar. U logoru su bile i neke žene i o njima je brigu vodila Terzić Nina. Vidio je da Hodžić Adisa ulazi sa Kljajić Ivicom u prostorije gdje su bili logoraši, a sa sobom su vodili i psa, njemačkog boksera. Od stražara je čuo da su oni tom prilikom tukli i maltretirali logoraše, da su im skidali odjeću i tjerali psa da skače na njih. Pretpostavlja da su Golubović, Tolić, Božić i Hamzić silovali jednu medicinsku sestru Rakić Milenu iz Novog Grada. 13.7.1992. godine logor je premješten u Osnovnu školu Novi Grad, gdje su se zadržali 3 dana. Za to vrijeme došli su hrvatski vojnici priпадnici 108. Brigade ZNG, pa su tukli zatvorenike. Čuo je njihove jauke. Jednog čovjeka starosti 35 do 40 godina su izveli na hodnik a ostale su odvezli u Bosanski Brod. Sa ovim čovjekom ostali su Tolić, Božić i Golubović, nezna šta je sa njim bilo, ali pretpostavlja da je ubijen i sahranjen u Novom Gradu. U logoru u Brodu takodje je dovozio hranu logorašima 3 puta dnevno a živio je u jednoj kući u blizini logora. Jedne prilike tu kuću mu je pospremila jedna logorašica koja se zove Milena a ranije je živjela u Trnjaku, opština Odžak. Uz odobrenje Golubovića priпадnici HVO su odvodili logoraše na kopanje rovova, na područje opštine Derventa. Tamo su isti izvlačili i ranjenike. Kasnije je čuo da je više od 10 logoraša na tom prinudnom radu poginulo. U Odžaku je hranu dovozio u periodu od 13.6. do 13.7.1992. godine a logoraši su bili smješteni u spor-tskoj dvorani Osnovne škole. Nije bilo tu nikakvog namještaja, već su bile samo neke strunjače i deke. Istima je dovozio ujutro čaj a za ručak i večeru pasulj, rizu ili makarone. Svaki logoraš je dobijao jednu trećinu hljeba za obrok. U logoru je bio i jedan Musliman iz Modriče koji se zvao Ibrahim, a kojeg je Golubović tukao, kojom prilikom mu je slomio i nogu. Terzić Nina i Hodžić Adisa su često dolazile u dvoranu sa psom i tom prilikom su tjerali neke logoraše da pjevaju četničke pjesme. Dok je istima djelio hranu uspio je vidjeti na njihovom licu povrede. Neke djevojke povremeno su iz logora izvodili Golubović Anto, Topolovac Šimo i Tolić Josip. Bilo mu je dosta terora Golubović Ante koji je kasnije preuzeo dužnost upravnika logora pa je dana 13.8.1992. godine pobjegao iz Broda u Hrvatsku. Otišao je u Koprivnicu i tamo pronašao svoju porodicu. U Koprivnici se krio do 17.10.1992. godine kada je otišao u Fojnicu, gdje se prijavio u jedinicu.

U logoru u Odžaku svi zatvorenici su bili civili, nije bilo vojnika. Dok nije mobilisan za rad u logoru povremeno je u Odžaku držao straže. U jedinici vojske BiH ostao je sve do aprila mjeseca 1996. godine, kada je demobilisan.

U svojoj odbrani kiju je dao dana 5.2.1997. godine istražnom sudiji ovoga suda, takodje u prisustvu svog branioca Lazić Dragana navodi da je iz Odžaka otišao aprila mjeseca 1992. godine i to u Fojnicu. Sa sobom je izvezao i neke mašine, jer je imao bloketarsku radnju kao i mašine za pravljenje soka. U Fojnici je boravio do polovine šestog mjeseca 1992. godine kada se ponovo s porodicom vratio u Odžak, a tada je mobilisan. Predložili su mu da bude stražar u logoru gdje je bilo zatočeno srpsko civilno stanovništvo. To nije prihvatio, pa su mu naredili da radi na dovozu hrane u ovaj logor, S toga negira da je obavljao ulogu stražara za vrijeme boravka u Odžaku. Negira da je nosio vojničku maskirnu uniformu, bijeli opasač i pušku. Jedan dan je vozio hranu a drugi dan je bio sloboden i sve tako naizmjenično. U pogledu već iznesenih činjenica u ranijoj odbrani da je bio prinudjen nekoliko puta udariti svezanog logoraša u sali Osnovne škole u Odžaku za željezni stub, sada sve to negira. Mijenjanje odbrane obrazlaže činjenicom da je prilikom hapšenja bio maltretiran i fizički zlostavljan te da je pod pritiskom ove činjenice morao priznati. Međutim, ističe da ga istražni sudija u Doboju nije prisiljavao ni na kakvo priznanje. Bojao se da će ga istražni sudija ponovo vratiti policiji, bojao se njihovog fizičkog zlostavljanja. Tomanović Radu su tukli Golubović Anto, Božić J. rica i Tolić Josip za vrijeme ručka. Sada negira da je on bio vezan za željezni stub od obojkice, negira da je učestvovao u batinanju Tomanovića i negira odgovornost za njegovu smrt. Tom prilikom u salu nije ulazio već je stajao na vratima prilikom dovoženja hrane pa je sa vrata sve mogao vidjeti. Navedene osobe su ga tukli nogama i šakama, a kasnije je saznao da je Tomanović kojeg ranije nije poznavao, podlegao.

Isto tako navodi da ne poznaje Dervenić Radu zv. "Sila" iz Dubice, te da mu o njegovom stradanju ništa nije poznato. Samo zna da je ubijen Tomanović Rade i sjeća se da je na sebi imao nekakvu uniformu. Ništa mu nije poznato ni za slučaj stradanja logoraša Cvetković Sime zv. "Drinić" iz Gornjeg Svilaja, zaselak Kadar. Nije bio prisutan kada se logor iz Odžaka preseljavao u Novi Grad. Isto tako negira da je bilo koga tukao u logoru. Nikoga nije izvodio iz sale u hodnik na batinjanje. U svemu ovome nije učestvovao. Negira da je tukao Šalidić Ibrahima, ali zna da je on bio u logoru i da je doveden iz Modriče a da je spavao u sali odmah pored vrata. Ništa mu nije poznato ni o zlostavljanju žena, u prostorije gdje su bile smještene žene nije imao pravo pristupa, a za njih je bila zadužena Terzić Nina, pripadnik vojne policije. Ništa mu nije poznato ni za organizovanje logorske svadbe i ženidbu Nedić Dragomira kao ni za prisiljavanje Pajić Gojka da izvrši prisilnu obljubu nad jednom ženskom osobom koja je bila mentalno retardirana. U Brodu su logoraši prvo boravili u prostoru robne kuće, potom u skladištu građevinskog materijala, a kasnije u prostorije Srednjoškolskog centra "Fric Pavlek". Za vrijeme boravka u Brodu takodje je dovozio hranu iz Rafinerije nafte a povremeno mu je Golubović naredjivao da obavljaju i dužnosti stražara. Iz Broda su logoraši odvodjeni na prisilno kopanje rovova, na prve borbene linije i to za vrijeme borbenih dejstava. Spiskove je sačinjavao upravnik logora Golubović Anto a po logoraše su dolazili pripadnici vojske. Ističe da on nikoga nije određivao da ide kopati rovove, niti je bilo koga ...

odvodio na kopanje rovova. Istiće da nije tačno da je maltretirao logoraše prilikom njihovog odlaska u razmjenu, te da je u tom smislu bio u špaliru. Neki logoraši su mu davali novac da im kupi hljeb, a nekima je lično od svog novca kupovao taj hljeb.

Ništa mu nije poznato ni o stradanju profesora Pajić Mirka iz Dervente. Zna da je u logoru u Brodu bila jedna grupa zarobljenih Srba iz Dervente, nadzor nad njima je vršila njihova policija iz Dervente. Sjeća se da je dolazila komisija Crvenog krsta, a što je poslije toga bilo nije mu poznato. Nije mu poznato da je profesor Pajić ubijen u ovom logoru. Žene su bile odvojene od muškaraca i bile su razmještene po kancelarijama. Prema njima se nije loše postupalo. Negira da je sa Ilinčić Milenom imao bilo kakve prisnije odnose, negira da ju je negdje vozio svojim kolima. Nije mu poznat slučaj silovanja srpskih žena u logoru Brod.

Na glavnem pretresu ponavlja odbranu koju je iznio istražnom sudiji ovoga suda a na zapisniku od 5.2.1997. godine. Ponavlja da je imao ulogu donosioca hrane, da istu nije dijelio, negira da vlijanje uloge stražara u Odžaku, negira da je učazio u prostorije gdje su bili logoraši. Negira da je bilo koga tukao, samo je pomagao i nikome nije odmagao. Da je samo pomagao logorašima mogu potvrditi Ilinčić Lazo, Goranović Savo, Dervenić Milorad, Čečavac Marko, porodica Djakovića. Ne osjeća se krivim za djelo koje mu se stavlja na teret, jer u protivnom nebi uopšte prolazio kroz vrijeme dok se Odžak nalazio u sastavu Republike Srpske. Obroci hrane su bili nedovoljni pa je jedno vrijeme od svoje kuće logorašima donosio hranu. U logoru u Brodu počeo je obavljati dužnost stražara kruga logora. Zadužio je automatsku pušku, a na sebi je imao vojničke hlače, ponovo negira da je nosio bijeli opasač i maskirnu vojničku blizu.

Na posebno pitanje predsjednika vijeća zbog čega na glavnem pretresu iznosi sasvim drugačiju odbranu od one koju je iznio prilikom ispitivanja od strane istražnog sudije Osnovnog suda u Doboju dana 22. 10.1996. godine, te što je istina i koji je razlog mijenjanja odbrane, optuženi odgovara da je istina ono što je iznio u svoju odbranu na glavnem pretresu kao i izjava koju je dao istražnom sudiji ovoga suda dana 5.2.1997. godine. Dva do tri dana je ispitivan i maltretiran od strane islijednika policije, na njega je vršen pritisak, pa je morao govoriti i priznavati i ono što nije učinio i što nije istina. Pod takvim dojmom prisile i prijetnje dao je i svoju izjavu istražnom sudiji u Doboju. Istražni sudija dao je i svoju izjavu istražnom sudiji u Doboju. Rečeno mu je da će mijenjanjem prinudjen da da lažnu izjavu. Rečeno mu je da će biti ponovo vraćen u odbrane otežati svoj položaj, bojao se da će biti ponovo u policiju, pa je to bio razlog zbog čega je istražnom sudiji u oktobru mjesecu 1996. godine govorio neistinu.

Nije mu poznato zašto su zatvoreni civili u logoru u Odžaku, koliko zna protiv njih nije vodjen nikakav postupak a za razloge njihovog zatvaranja čuo je iz razgovora sa logorašima. Tada je saznao da je civilima Srbima bilo obećano da mogu mirno iseliti i preći na slobodnu srpsku teritoriju, ali su ipak zarobljeni od strane jedinica HVO. Ključeve od prostorija gdje su bili zatvoreni logoraši imao je upravnik logora Golubović Anto, te njegov zamjenik Tolić Josip. Logoraši su imali loše smještajne uslove, neki čak nisu imali ni čebad, niti strunjače. Pričalo se da je logoraša bilo 700, mada

...

smatra da ih je bilo 350. Logoraši nisu imali pravo na izlazak, posjete i šetnju. Srpske žene su bile razmještene po muslimanskim kućama u Odžaku i u prvo vrijeme su mogle posjećivati svoje muževe, očeve i braću, ali su posjete ubrzo bile zabranjene. Predpostavlja da su logoraši imali pravo pristupa i u WC, mada ih nikada nije video da ga koriste. Negira da je prisiljavao logoraše da pjevaju četničke pjesme. Sve žene logorašice su bile Srpskinje, uglavnom se radilo o ženama iz Modriće a jedna je bila iz Odžaka. Nesjeća se nikakve umobolne djevojke Stanković Stope niti mu je poznata činjenica da su logoraši prinudjavani da se medjusobno tuku. Na području Odžaka i Broda te Dervente ratovale su jedinice HVO iz BiH, a isto tako i regularne jedinice iz Republike Hrvatske. Sjeća se da su bile pri-sutne jedinice iz Rijeke, Slavonskog Broda.

Na posebno pitanje javnog tužioca da li je negirao istražnom sudiji u Doboju silovanja ženskih osoba u logoru, te da li mu je silovanje stavljeno na teret zahtjevom za sprovodjenje istrage i krivičnom prijavom, optuženi odgovara da je i silovanje negirao istražnom sudiji u Doboju. Na dalje pitanje zbog čega onda, ukoliko se već bojao i sve priznavao pod pritiskom, istražnom sudiji nije priznao i silovanje kada je priznao i sve ostalo što kako kaže, nije radio, te zar se tada nije bojao da će ga zbog tog negiranja silovanja istražni sudija vratiti islijednicima policije na obradu odgovara da nezna zbog čega nije priznao da je nekoga silovao. Navodi da je sve priznavao što su ga prisiljavali, ali se ipak nemože izjasniti zbog čega u tom slučaju nije priznavao i silovanje, jer mu se i to stavljalo na teret.

Na pitanja svog branioca izjavljuje da on nije imao pravo izdavati nikakve naredbe za ubistva, mučenja, zlostavljanja. Sam tretman prema logorašima određivao je upravnik logora. Nije mu poznat slučaj da je logorašica po imenu Rosa prinudjavana da sjedne gola na užareni rešo, nije mu poznato da su logoraši prisiljavani da pjevaju ustaške pjesme o Juri i Bobanu. Prilikom iznošenja odbrane na glavnem pretresu ističe da nikodkoga nije prinudjen, prisiljen ili zastrašen, na pretresu govori istinu.

Žao mu je što je do svega ovoga došlo, žao mu je što su logoraši propatili, jer su dobijali batine, slabu hranu, bez ikakvih smještajnih uslova. Međutim, ističe da nikoga nije ubio, nikoga nije pretukao, zlodjela su činili Golubović i njegovi stražari i ima osjećaj da se njemu sudi zbog njihovih zlodjela. Negira u cijelosti optužnicu i ističe da nije počinio djela za koja se tereti.

U dokaznom postupku a na glavnem pretresu sud je saslušao svjedočive logoraše Tešić Branka, Mitrović Svetu, Nedić Dragomira, Pavić Stevu, Tadić Ostoju, Panić Ristu, Teofilović Nikolu, Kurešević Mirku, Pavić Stanku, Pajić Gojku, Ilinčić Lazara, Borojević Stevu, Pavić Miru, Rakić Jovu, Dimitrijević Dragana, Panić Djordja, Djaković Ljubu, Dervenić Miloradu, Djurić Aleksu, Tatić Željku, Dušanić Predragu, Pavić Dragomira, Milojević Ljubu, Tadić Peru, Panić Bogoljuba, Djaković Milu, Goranović Jovu, Ilinčić Milevu Kovačević Dušku, Dervenić Maksima, Milojević Stevu, Božić Milivoja, Rakić Peru, Bjelošević Čamila, Šišljadić Bogdana, Rakić Boru, Vekić Jovu, Pajić Radovanu, Mršić Ranku, Dragić Jovu, Djurić Zorana, Grašarević Marku, Pajić Branku, Kurešević Branku, Ninković Peru, Dujković Čedomira, Mletić Milana, uz saglasnost stranaka pročitani su i iskazi svjedoka Kršić Pere i Djurić Ljubomira iz istrage

i iskaz svjedoka Cvetković Mare sa zapisnika od 1.10.1997. godine, saslušani su i predstavnici porodica ubijenog Dervenić Radeta i to njegov brat Dervenić Stevo, predstavnik porodice ubijenog Pajić Mirka i to supruga Pajić Emilija.

U dokaznom postupku sud je izvršio uvid u priloženu p fotodokumentaciju logora za civile u Brodu, u sprovodnice za prenošenje umrlih lica sanitarne inspekcije Opštine Brod od 3.2.1993. godine i 24.2.1993. godine, u izvještaj SJB Odžak od 31.5.1992. godine, u zapovjed Komande 102. brigade Bosanske Posavine od 28.5.1992. godine u zaključak Kriznog štaba Opštine Odžak od 12.5.1992. godine, medicinsku dokumentaciju za oštećenog Rakić Milana, dopis Kriznog štaba Opštine Odžak od 12.5.1992. godine, u pismu Ante Golubovića napisana Djaković Jeleni, u odobrenje Komande 102. brigade Bosanske Posavine od 14.6.1992. godine, u naredbu Ministarstva odbrane Republike Hrvatske od 20.8.1992. godine, izvještaj zapovjedništva SMB Republike Hrvatske od 10.8.1992. godine, naredjenje vojne policije iz Slavonskog Broda od 5.8.1992. godine, pročitan je zapisnik o uvidjaju Stanice javne sigurnosti Odžak od 31.5.1992. godine, te dopis zamjenika tužioca Haškog tribunala Grahama Bluita od 9.5.1997. godine. Pročitane su potvrde Opštinske organizacije Crvenog krsta Derventa broj 06-24/92 od 10.11.1992. godine, sprovodnica za prenos tijela pok. Pajić Mirka od 11.9.1992. godine, izvršen je uvid u Izvod iz matične knjige umrlih opštine Savski Venac - Beograd za Pajić Mirka od 11.9.1992. godine, pročitana potvrda Medjunarodnog crvenog krsta iz Ženeve izdata u Zagrebu pod brojem BAZ-270184 od 12.10.1995. godine, pročitana potvrda o smrti Vojno medicinske akademije Beograd izdana po dr. obducentu Stanković Zoranu dana 10.9.1992. godine za Pajić Mirka. Uz saglasnost stranaka i branioca pročitani su pismeni nalazi i mišljenja Instituta za sudsku medicinu u Beogradu u vezi povreda logoraša Milojević Ljube, Tadić Ostoje, Kovačević Duška, Djurić Alekse, Teofilović Nikole, Tešić Branka, Borojević Steve, Tatić Željka, Kurešević Mirka i Rakić Bore, medicinska dokumentacija Medicinskog fakulteta u Stegllicu - Univerzitet u Berlinu za logoraša Milojević Ljubu, te zapisnik o obdukciji Instituta za sudsku medicinu Beograd po obducentu Zoranu dr. Stankoviću za logoraša Pajić Mirka od 10.9.1992. godine, kao i pismeni nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra Kovačević dr. Vjekoslava iz Doboja.

Cjeneći navode iz precizirane optužnice, odbrane optuženog date kako u istrazi, tako i na glavnom pretresu, te sve provedene dokaze u smislu člana 347. ZKP-a, sud je odlučio kao u dispozitivu, a iz sledećih razloga:

Nesporne su činjenice da je na teritoriji bivše Bosne i Hercegovine došlo do medjuetničkog oružanog sukoba i rata, takvog intenziteta i obima da bi se mogli primjeniti ratno pravo ili običaji ratovanja propisani članom 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine, koja je ratifikovana od strane FNRJ dana 28.3.1950. godine i koji je primjenjiv na oružane sukobe uopšte. To je opšte poznata i notorna činjenica, a na takav zaključak upućuju i brojni dokazi provedeni tokom ovog krivičnog postupka, kao i samo priznanje optuženog. Na području opština Odžak i Brod, došlo je do napada hrvatsko-muslimanskih paravojnih formacija na Srpska sela i teritorije, protjerivanja, ubijanja i nezakonitog hapšenja i pritvaranja Srba, te njihovog prisilnog deportovanja u logore za civile u Odžaku, a kasnije i Novom Gradu

kod Odžaka i Brodu. Naime, rat u bivšoj Bosni i Hercegovini i Bosanskoj Posavini počeo je još 26. marta 1992. godine agresijom regularnih trupa Republike Hrvatske na područje Bosanske Posavine. Te trupe su imale podršku naoružanih paravojnih hrvatskih i muslimanskih formacija okupljenih oko Hrvatskog vijeća odbrane. Na području Opštine Odžak oružani sukobi su počeli 19.4.1992. godine ubistvom predsjednika Srpske demokratske stranke u Donjoj Dubici. Vojska Republike Hrvatske učestvovala je na ovom području sa 123, 139 i 157 brigadom i Taktičkom grupom 131, zajedno sa 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107 i 108 brigadom Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) Politički i vojni cilj Republike Hrvatske sastojao se u protjerivanju Srba iz Bosanske Posavine, zauzimanja njihovih vjekovnih ognjišta i na kraju priključenje ove granične teritorije Hrvatskoj. Glavni stožer hrvatske vojske, koji je komandovao svim jedinicama pa i jedinicama HVO na području Bosanske Posavine nalazio se u Slavonskom Brodu.

Stradanja Srba na području Opštine Odžak započela su 8.5.1992. godine. Toga dana sklopljen je sporazum između tadašnjeg Kriznog štaba Opštine Odžak i srpskog stanovništva sa područja Opštine Odžak, uz garancije predstavnika međunarodne zajednice, da srpsko stanovništvo u organizovanoj koloni napuste područje Opštine Odžak i predju na slobodnu srpsku teritoriju. Formirana je kolona kamiona, traktora sa prikolicama i putničkim vozila, a stanovništvo je sa sobom povezlo vrednije pokućstvo, hranu, gardarobu, novac i slično. U koloni su se nalazili muškarci, žene, djeca i starci, svi civili, a iz Novog Grada je krenula 8.5.1992. godine u 15 sati da bi u Odžak stigla tek oko ponoći, prešavši put od svega 8 km. Na ulazu u Odžak došlo je do hapšenja preko 3.000 civila, od njih su oduzeta sva vozila, stvari i novac. Žene i djeca su smješteni na posebno određena mjesa u muslimanskim i hrvatskim kućama, a svi muškarci od 16 godina pa nadalje deportovani su u već ranije formirane sabirne centre - logore za civilna lica koji su bili locirani u sportskoj dvorani Osnovne škole, prostorijama Fabrike "Strolit" u Odžaku. Prilikom lišavanja slobode od strane pripadnika vojne policije HVO i Zbora narodne garde iz Hrvatske civilna lica su bila fizički maltretirana, pretresana, od njih su oduzete sve lične stvari, vrijednosti, novac, garderoba, tehničke stvari, djelovi namještaja, bijela tehnika, traktori, kamioni i putnička vozila. U sportskoj dvorani Osnovne škole koja je služila kao logor nalazilo se preko 700 zatvorenika iz Trnjaka, Struka, Donje Dubice, Novog Grada, Gornjeg Svilaja, i Odžaka. U logorima su se dogadjala masovna mučenja, izglađnjivanja, nečovječna postupanja, masovna zastrašivanja i teror. Smještajni uslovi u logorima su bili toliko loši da velikom broju ljudi (njih preko 700) nisu omogućili ni minimum prostora za život, pa je na jednog logoraša dolazilo 0,4 m² prostora u kome je on danonoćno boravio. Prostorija je bila zagušljiva a higijenskiuslovi ispod svakog minimuma. Logoraši nisu imali mogućnosti presvlačenja veša i po nekoliko sedmica, nije im bilo omogućeno kupanje osim u slučajevima kada je i ono korишteno kao vid zlostavljanja. Kupanje je organizovano na dvorištu logora sa vatrogasnou cisternom. Na logoraše je iz šmrka pod snažnim pritiskom puštanu hladna voda, pa su mnogi pod takvim pritiskom padali na zemlju. Bila je zabranjena upotreba WC, pa su logoraši u svrhu vršenja velike nužde koristili kante. Iste su ponekad i danima stajale u prostoriji u kojoj se stalno boravilo i proizvodile su nepodnošljiv smrad. Logoraši su mučeni žedju i gladju, za dnevni obrok bi dobijali hljeb od 750 grama koji se dijelio na 20 logoraša, te svaki i 2 dcl čaja ili neslane supe u plastičnoj čaši. Medicinska pomoć se pružala samo izuzetno. Logoraši su bili prinudjavani da osoblja logora i starješine pozdravljaju ustaškim pozdravom "za dom spremni", te da po cijelu noć

...

u stojećem stavu sa ispruženim rukama pjevaju ustaške pjesme. Vršena su brojna pojedinačna i grupna silovanja srpskih žena, djevojaka i djece. Logoraši su prisiljavani da batinaju jedni druge i da se međusobno šamaraju, odvodjeni su na prve borbene linije gdje su prinudjavani da pri aktivnim borbenim dejstvima, za potrebe hrvatske vojske kopaju rovove na području Opštine Brod. Tom prilikom su mnogi ranjeni i poginuli.

Logoraši su fizički maltretirani i premlaćivani, bez ikakvog razloga po kriteriju godišta, pripadnosti prezimenu u svako doba dana a najčešće noću, nekada pojedinačno a nekada su izvodjeni i po grupama u druge posebne prostorije. Tamo su premlaćivani različitim predmetima, kundacima od pušaka, letvama, palicama, šipkama, stolicama, dijelovima namještaja. Na taj način su im nanošene tjelesne povrede a neki su tim povredama i podlegli. U zlostavljanjima logoraša učestvovali su ne samo upravnici i stražari logora, već i pripadnici raznih paravojnih muslimanskih i hrvatskih formacija, te pripadnici regularne vojske Republike Hrvatske. Razne grupe su imale slobodan pristup u logore i njihove posjete su stalno uvećavale već prisutnu atmosferu straha koja je vladala u logoru.

Optuženi se tereti da je u periodu od maja mjeseca 1992. godine, pa do druge polovine avgusta mjeseca 1992. godine, u svojstvu pripadnika vojne policije 102 odžaške brigade HVO obavljajući dužnost stražara u navedenim logorima za civilna lica, samoinicijativno zajedno sa drugim stražarima i uprnikom logora suprotno članovima 3, 32 i 40 Zenevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata i članu 4. Dopunskog protokola II iz 1977. godine učestvovalo u ubistvima logoraša njihovom premlaćivanju i fizičkom maltretiranju, da je prilikom odlaska logoraša u razmjenu zajedno sa ostalim stražarima obrazovao špalir kroz koji su morali proći logoraši i da ih je tom prilikom tukao, kao i to da je zastrašivao i psihički maltretirao logoraše, te ih odredjivao i odvodio na prinudno kopanje rovova. Tereti se da je na taj način izvršio krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ RS.

Optuženi se brani da uopšte nije obavljao dužnost stražara u navedenom logoru, da nije bio pripadnik vojne policije, da nije nikoga tukao a da je logorašima samo dovozio hranu. Medjutim, on i sam priznaje da su logoraši propatili i da su imali vrlo teške uslove za život, da su često premlaćivani, ali se brani da on to nije činio, već da su to činili uprnik logora i stražari logora, te neidentifikovane grupe hrvatskih vojnika, te pripadnici HVO. Ovakvu odbranu sud ne prihvata jer je suprotna iskazima brojnih svjedoka, bivših logoraša - očevidaca dogadjaja, te i ostalim materijalnim dokazima u spisu. Očigledno je da ovakvom odbranom optuženi želi izbjegći svoju krivičnu odgovornost. Sam optuženi je čak prilikom ispitivanja u istrazi od strane istražnog sudije Osnovnog suda u Doboju priznao da je jedne prilike video jednog logoraša svezanog za stativu kojeg su tukli Golubović Anto, Božić Jurica, Tolić Josip i Ahmetović Ibrahim. Golubović ga je tada pozvao i naredio mu da uzme pušku i njome nekoliko puta udari kundakom tog svezanog čovjeka u predjelu ledja. To je i učinio, a kasnije je saznao da je taj čovjek kasnije podlegao. Ovo priznanje je kasnije opovrgao, pravdajući se da je bilo iznudjeno. Sud ni ovo ne prihvata jer je isto bilo vrlo iscrpno, izneseno u detalje, vrlo uvjerljivo, a nije suprotno ni iskazima saslušanih svjedoka. Sud ne prihvata razloge mijenjanja odbrane ...

obzirom da na njega istražni sudija nije vršio nikakav pritisak, izjavu je davao i u prisustvu svog branjoca. Nelogično je da od navoda optužbe, ukoliko je već na to prisiljen, priznaje samo neke navode ali ne i ostale. Logično bi bilo da optuženi ukoliko je odbranu iznio pod pritiskom i prinudom, te u velikom strahu što sud ne prihvata, istražnom sudiji priznaje sve navode koji mu se stavljuju na teret. Međutim, on neke navode priznaje, a druge ne priznaje. Očigledno je s toga da djelimičnim priznanjem, kasnije negiranjem i tog priznanja na glavnom pretresu optuženi želi izbjegći krivičnu odgovornost za djela koja je počinio, a koja su navedena i u dispozitivu ove presude.

Djela koja se optuženom stavljuju na teret optužnicom predstavljaju kršenje medjunarodnog humanitarnog prava, konkretno Ženevskih konvencija o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata, tijesno su povezana sa neprijateljstvima i oružanim sukobima koja su se dogadjala na ovom području i području cijele Bosne i Hercegovine. Prema pravilima medjunarodnog prava pod pojmom oružanog sukoba podrazumjeva se kako oružana borba između država, koja nema formalna obilježja rata, tako i oružana borba između političkih nacionalnih i drugih snaga u okviru iste države. Radnje optuženog za koje je oglašen krivim ovom presudom predstavljaju teške povrede pravila medjunarodnog ratnog prava prema civilnom stanovništvu a za vrijeme oružanog sukoba. Djelo je učinjeno za vrijeme oružanog sukoba obzirom da su radnje izvršene od strane optuženog preduzete od momenta kada je započela oružana borba i prije momenta prestanka te oružane borbe. Tokom postupka je dokazano i utvrđeno da je optuženi kršio pravila sadržana u članu 3. Ženevske konvencije o zaštiti gradjanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine, koji je zajednički za sve Ženevske konvencije, a koja pravila su primjenjiva na oružane sukobe uopšte. Po ovom članu, slučaju oružanog sukoba koji nema karakter medjunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne strane u sukobu, svaka od strana u sukobu dužna je prema licima koja neučestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumjevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu uslijed bolesti, rane, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog uzroka, postupati u svakoj prilici čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjedjenju, polu, rođenju ili imovnom stanju, ili kome bilo drugom sličnom mjerilu. U tom cilju zabranjeni su u svako doba i na svakom mjestu prema tim licima nanošenje povreda životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, osakaćenja, svireposti i mučenja, zatim uzimanje talaca, nanošenje povreda ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci, kao i izricanje i izvršavanje kazni bez predhodnog sudjenja od strane redovno ustanovljenog suda i propraćenog svim sudskim garancijama koje civilizovani narodi priznaju za neophodnim. Dakle, navedena odredba je u cijelosti primjenjiva i na konkretni slučaj, jer štiti zatvorena civilna lica - logoraše, jer je nesumnjivo utvrđeno da je u kritično vrijeme od maja do avgusta mjeseca 1992. godine na teritoriji Odžaka i Broda, te cijele Bosanske Posavine pa i BiH postojao oružani sukob, a radnje i djela izvršene od strane optuženog počinjeni su u kontekstu tog oružanog sukoba a protiv civilnih lica.

Djela optuženog su direktno vezana za oružani sukob, vršena su u logorima za civilna lica, koja su bila pod upravom organa

...

Muslimansko - Hrvatske Federacije, uz prečutno odobravanje i sa dozvolom ovih organa, obzirom da je ovako postupanje bila opšte prihvaćena praksa i politika prema zatvorenicima - logorašima srpske nacionalnosti. Sve ovo je vršeno u cilju ubijanja i protjerivanja srpskog stanovništva sa vjekovnih ognjišta i stvaranja etnički čistih teritorija.

Djela optuženog su protivna i članu 4. Dopunskog protokola II uz Ženevske konvencije od 12.8.1949. godine o zaštiti žrtava nemedju narodnih oružanih sukoba. Ovaj član samo predstavlja potvrdu i dopunu zajedničkog člana 3. za sve ženevske konvencije i dalje naglašava neophodnost humanog postupka prema licima koja neuzimaju direktno učešće ili koja su prestala da učestvuju u neprijateljstvima. Njihova prava i ličnost, čast i ubjedjenje, vjersko ubjedjenje moraju biti poštovani, u svim prilikama će se humano tretirati bez ikakve diskriminacije, zabranjuju se nasilje, naročito ubistva i okrutna postupanja, kolektivne kazne, uzimanje talaca, terorizam, vrijedjanje ljudskog dostojanstva, naročito ponižavajući i degradirajući postupci, ropstvo, pljačka pa i same prijetnje izvršenjem bilo kog od naprijed pomenuтиh djела.

Optuženi se brani da nije bio pripadnik vojne policije HVO i stražar, te da je u Odžaku došao iz rodnog mjesta Fojnice sredinom šestog mjeseca 1992. godine. Ovakva odbrana je neosnovana i sud je ne prihvata, jer je suprotna iskazima svih saslušanih svjedoka, pa i onih svjedoka koje je u svoju odbranu naveo i sam optuženi. Iz iskaza brojnih svjedoka - bivših logoraša, sa izuzetkom onih koji nisu bili u Odžaku u logoru, proizilazi da je optuženi odmah po osnivanju logora u Osnovnoj školi u Odžaku počeo obavljati dužnost stražara kao pripadnik vojne policije 102 odžačke brigade HVO. Bio je naoružan poluautomatskom puškom (pap) kasnije automatskom (AP), pištoljem, obučen u maskirnu vojničku uniformu, na kojoj je nosio i bijeli opasač. Svjedoci Tešić Branko, Nedić Dragomir, Tadić Ostoja, Panić Djordje, Mršić Ranko, i drugi u svojim iskazima potvrđuju da su ga vidjeli odmah po svom zatvaranju u svojstvu stražara. Sam optuženi priznaje da je dužnost stražara obavljao u logorima u Brodu, tako da to i nije sporno. Brojni saslušani svjedoci duže vremena poznaju optuženog, neki su snjim zajedno i radili prije rata u istom preduzeću "Strolit" tako da sud van svake sumnje utvrđuje da se u konkretnom slučaju radi o optuženom Halilović Feridu, te da je on u kritično vrijeme obavljao dužnost stražara. Svjedok Dervenić Milorad u svom iskazu potvrđuje da je zajedno radio sa optuženim čak za jednim stolom a snjim zajedno u preduzeću su radili još i svjedoci Rakić Boro, Goranović Jovo, Djurić Ljubomir, Rakić Pero, dok je sa svjedokom Dragić Jovom zajedno radio na adaptaciji jednog kafića u Odžaku. Čak i svjedoci Djaković Lubo, Djaković Mile i Bjelošević Čamil predloženi od strane optuženog, potvrđuju u svojim iskazima da je optuženi bio uniformisan i da je obavljao dužnost stražara u logoru Odžak. Svjedok Bjelošević čak navodi da ga poznaje 30 godina komšije su i zajedno su radili u "Strolitu", a u nekoliko navrata optuženi ga je u svojstvu stražara puštao u salu da nekim logorašima svojim prijateljima odnese hranu.

Dakle, zbog naprijed iznesenog, sud nalazi utvrđenim da je optuženi u kritično vrijeme obavljao dužnost stražara kako u Odžaku Novom Gradu, tako i u Brodu, kao pripadnik vojne policije 102. HVO brigade. Ova činjenica nije toliko ni bitna, jer za izvršenje krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret optuženi i nemora imati svojstvo stražara.

...

Ovo krivično djelo čini svako lice, koje se nalazi u službi jedne strane u sukobu, a vrši radnje koje su zabranjene Ženevskim konvencijama, tako da je irelevantno dali je optuženi bio stražar ili ne, odnosno da li je bio pripadnik oružanih formacija.

Pored ove činjenice (uloge i položaja optuženog u kritično vrijeme) sporno se tokom ovog postupka pokazalo i pitanje učešća optuženog u radnjama koje mu se stavljuju na teret optužnicom. Provodeći brojne dokaze u tom pravcu, konkretno saslušavanjem brojnih svjedoka - bivših logoraša, sud nalazi utvrđenim da je optuženi Halilović izvršio sve djela navedena u dispozitivu ove presude.

Gotovo svi saslušani svjedoci u svojim iskazima potvrđuju navode da je optuženi direktno učestvovao u ubistvu logoraša Tomanović Rade iz Modriče, pa prihvatajući te iskaze i nalazi tu činjenicu utvrđenom. Iz iskaza svjedoka Vekić Jove i Dujković Čedomira, proizilazi da je Tomanović Rade zajedno s njima doveden u logor u Osnovnu školu u Odžaku 27.6.1992. godine iz logora "Silos" u Modrići. Još u Modrići u logoru "Silos" Vekić je Tomanoviću dao vojnički šinjel jer je u podrumu, u kojem su bili zatvoreni, bilo hladno, a ovaj je bio slabo obučen. Čim su ga vidjeli u tom vojničkom šinjelu, stražari logora u Odžaku su ga počeli tući. Čak je i svjedok Vekić zbog davanja šinjela Tomanoviću dobio udarac kundakom puške upravo od optuženog u glavu i ledja, od kojeg udarca je pao na zemlju. Narednih dana optuženi je zajedno sa ostalim stražarima i upravnikom logora Golubović Antonom, u fiskulturnoj sali OS u Odžaku logoraša Tomanović Radu kundakom puške batinao dva dana i jednu noć, a treći dan ga je vezao konopcem za željezni stub odbojkaške mreže. Objema rukama uzeo je poluautomatsku pušku tzv. papovku za cijev i tromblonski nastavak pa je kundakom kao toljagom više puta udario svom snagom Tomanovića po ledjima. Nanio mu je teške tjelesne povrede, teške patnje i bolove, kojima je isti i podlegao krajem šestog mjeseca 1992. godine. Ove činjenice potvrđuju svi saslušani svjedoci - očevidci dogadjaja, koji se odigrao u sportskoj dvorani pred očima svih logoraša. Ovo ne potvrđuju jedino oni svjedoci koji u to vrijeme nisu bili prisutni u logoru, kao npr. Tadić Pero, Dervenić Maksim, Djaković Ljubo, Bjelošević Čamil i Ilinčić Mileva. Svi saslušani svjedoci, izuzev navedenih, gotovo identično svjedoče o ovom dogadjaju. Logično je da zbog položaja u kome su se nalazili, te velike gužve i brojnosti svi i nisu mogli do u detalje identično vidjeti ovaj dogadjaj, ali su svi kategorični u tvrdnjama da je optuženi na opisani način učestvovao u ubistvu Tomanović Radeta iz Modriče, tako da sud van svake sumnje nalazi ove činjenice utvrđenim.

Prihvatajući iskaze svjedoka Miletić Milana, Tešić Branka, Panić Riste, Rakić Pere, Kovačević Duška, Djurić Alekse, Mitrović Svete Pavić Dragomira, Ilinčić Lazara, Dervenić Maksima, Pavić Stanka, i Božić Milivoja, koji su dati vrlo uvjerljivo, nisu suprotni i uzajamno se dopunjaju, sud nesumnjivo utvrđuje da je optuženi učestvovao u ubistvu Dervenić Radeta iz Dubice. Svjedok Mitrović Svetu u svom iskazu potvrđuje da je optuženi ovog logoraša Dervenić Radeta tukao još u sali. Nakon izvjesnog vremena Dervenić je prozvan da izadje, a kasnije je vraćen sav isprebijan, prelačen te modar. Svjedok Djurić Aleksa navodi da je Dervenić prozvan na batinanje u smjeni Golubović Ante i optuženog Halilovića, a svjedok Rakić Pero ističe da mu je jedan hrvatski vojnik doturio ceduljicu sa imenom Dervenić Radeta, pa ga je prozvao, a Derveniću

je izlaz na vrata sale odključao upravo optuženi. Svjedok Dervenić Maksim potvrđuje da je svjedok Rakić Pero sa ceduljice pročitao ime Dervenić Radeta, a učešće u izvodjenju pomenutog od strane optuženog potvrđuje i svjedok Ilinčić Lazar. Svjedok Kovačević Duško je prolazeći pored prostorije u kojoj je tučen Dervenić Rade začuo psovke i riječi optuženog Halilovića. Poznao ga je jer je ovaj imao karakterističan glas. U svojoj izjavi Pavić Stanko navodi da je bio odredjen da čisti hodnike i umivaonik od krvi. Tom prilikom video je u jednoj posebnoj prostoriji u koju se ulazi iz tog hodnika Dervenić Radeta kojeg su tukli nepoznati hrvatski vojnici, Golubović Anto, Tolić Josip i optuženi Halilović Ferid. Tukli su ga komadima školskog namještaja, djelovima klupa i stolica. Ulazio je i u tu prostoriju jer je morao ribati i brisati krv. U toj prostoriji gdje se nalazio i Dervenić bilo je još logoraša, a izmedju ostalih video je i Miletić Milana. U svom iskazu svjedok Miletić Milan takodje potvrđuje ove navode. U posebnu prostoriju odveden je na batinanje gdje je pronašao i Dervenić Radeta zv. "Sila". Tu su bili prisutni stražari Tolić, optuženi, upravnik Golubović i nekoliko hrvatskih vojnika. Naredili su mu da klekne, rukama uhvati za potiljak a tada su ih počeli udarati čizmama po slabinama i rebrima. U jednom trenutku mu je pošla krv, lično ga je optuženi odveo u kupatilo da se opere, a kada se vratio u prostoriju zatekao je Dervenića kako leži na školskoj klupi na ledjima. Noge su mu bile obješene i visile su jer je klupa bila kraća od njegovog tijela. Video je kako istoga komadima drveta, odnosno s djelovima stolica i klupa tuku Tolić, Golubović, optuženi Halilović i oni hrvatski vojnici. Iz iskaza brojnih svjedoka dalje proizilazi da je Dervenić nakon toga prosto ubaćen u salu, bio je sav izubijan, na sebi nije imao košulju, ledja su mu bila crna i modra, imao je čak i prelome, povraćao je krv. Svjedok Tešić Branko njegov sestrić mu je pritrčao i pomogao ga smjestiti na mjesto gdje je spavao. Nije mu ukazivana ljekarska pomoć i vidjelo se da neće preživjeti. U svojim iskazima svjedoci Tešić Branko, Panić Risto, Božić Milivoje i Pavić Dragomir potvrđuju da im je Dervenić pričao kakonga je pretukao optuženi Ferid sa hrvatskim vojnicima cjevima, stolicama i drvenim štafnama, te drugim predmetima. Umirući pominjao je te riječi. Svjedok Pavić Dragomir dalje navodi u svom iskazu da je optuženog Ferida video pored prostorije iz koje su se čuli jauci Dervenića a i njemu je umirući pominjao imena optuženog i hrvatskog vojnika Damira.

Dakle, prihvatajući iskaze ovih svjedoka sud i nalazi utvrđenim da je optuženi zajedno sa Tolić Josipom, Golubović Antonom i hrvatskim vojnicima kritičnog dana batinao i tukao cijevima, stolicama, kundacima pušaka i drvenim štafnama logoraša Dervenić Radeta nanjeviš mu tom prilikom tjelesne povrede, usled kojih je isti i podlegao 4.7.1992. godine. Dervenić je iz sale iznesen u hodnik gdje je i umro na nosilima, u jakim bolovima a na rukama svog sestrića Tešić Branka.

Iz iskaza svjedoka Cvetković Mare proizilazi da je ona sa svojim suprugom Cvetković Simom koga su zvali i "Drinić" prije rata živila u Gornjem Svilaju, Opština Odžak. Simo je rodjen 1931. godine i bio je tesar. Nije uspio početkom rata izbjegći na slobodnu teritoriju a u šestom mjesecu 1992. godine odveli su ga pripadnici HVO u logor Marko Gudelj, Jurić Luka i Branko Čančar. Isti je odveden u logor u Odžaku. Od svojih komšija Čolak Milana i Popadić Dragomira je čula da je Simo iz logora Odžak prebačen u logor u Novom Gradu, da je pretučen u Odžaku a na smrt premlaćen u Novom Gradu 9.7.1992. godine, gdje je i sahranjen. Novembra mjeseca 1992. godine

...

izvršena je ekskumacija Cvetković Sime, prepoznala ga je i po odjelu pa je sahranjen na groblju u Maloj Brusnici.

Prihvatajući iskaz svjedoka Pavić Steve i Pavić Stanka sud nalazi utvrdjenim da su Cvetković Simu još u Odžaku tukli optuženi Ferid i stražari Tolić, upravnik Golubović, nogama, kundacima pušaka i raznim predmetima. Svjedok Rakić Jovo potvrđuje isto tako da je optuženi tukao ovog logoraša Simu u sali u Odžaku, a to potvrđuje i svjedok Panić Risto, dodajući da je Cvetković ubijen u Novom Gradu u smjeni u kojoj se nalazio optuženi Ferid. Iz iskaza svjedoka Djurić Alekse proizilazi da je on lično poznavao Cvetković Simu i da je često izvodjen na batinanje. Premlaćen je u smjeni Golubovića i optuženog Halilovića još u Odžaku onoga dana kada se logor premještaj iz Odžaka u Novi Grad zbog nadiranja srpske vojske prema Odžaku. Toliko je bio isprebijan da su Cvetkovića morali drugi logoraši unijeti u autobus. U logoru u Novom Gradu tortura i premlaćivanja su dobila na intenzitetu. Ovaj svjedok potvrđuje da su Cvetković Simu i u Novom Gradu tukli optuženi Halilović i upravnik Golubović. U svom iskazu svjedok Tešić Branko navodi da je u hodnik škole u Novom Gradu izveden na batinanje uveče oko 23 sata sa još sedmoricom logoraša. Tu su ih tukli cijevima prečnika 6 do 7 cm upravnik Golubović, stražari Tolić i optuženi Halilović. Vidio je momenat kada je pao logoraš Simo zv. "Drinić" odveden je u prostoriju škole gdje su bili i ostali, Simu više nije video jer je tamo ostao, a kasnije je čuo da je podlegao. Svjedok Nedić Dragomir potvrđuje da je na batinanje te večeri Cvetkovića izveo upravo optuženi Ferid. Svjedok K rešević Mirko potvrđuje da je Cvetković Simo premlaćen onoga dana kada se logor premještaj iz Odžaka u Novi Grad. Nije video ko je tukao Cvetkovića. Cvetković je premlaćivan i u Novom Gradu od strane Golubovića i Tolića, rukama i nogama, a tada nije video optuženog Golubovića i Tolića, rukama i nogama, a tada nije video optuženog Ferida. U jednom trenutku Golubović je snažno nogom udario Cvetkovića u grudi, pa se čulo krckanje kostiju. Svjedok Grašarević Marko potvrđuje da je logoraš Cvetković Simo zv. "Drinić" pretučen u Odžaku a sa njegovim premlaćivanjem je nastavljeno i u Novom Gradu, kojom prilikom su ga tukli više njih, medju kojima Golubović i Tolić.

Zbog naprijed navedenog sud isto tako van svake sumnje nalazi utvrdjenim i zaključuje da je pored ostalih lica (Golubovića, Tolića) u batinanju i premlaćivanju logoraša Cvetković Sime zv. "Drinić" imao učešća i optuženi Halilović Ferid. Navedenom logorašu nanjeli su teške tjelesne povrede metalnim cijevima, nogama i kundacima pušaka, usled kojih je isti i podlegao u Novom Gradu 9. 7.1992. godine. Optuženi je ovog logoraša tukao još u Odžaku, a nastavio ga je tući i u Novom Gradu, što sud prvenstveno utvrdjuje iz iskaza svjedoka Tešić Branka, koji je iste večeri takodje pretučen zajedno sa Cvetkovićem u hodniku škole od strane optuženog, Tolića i Golubovića. Ovo uostalom potvrđuje i svjedok Djurić Alekса. Istina svjedoci Kurešević Mirko i Grašarević Marko svjedoče da su u Novom Gradu Cvetkovića tukli Tolić i Golubović, te da mu je Golubović i nanio smrtonosne povrede udarivši ga snažno nogom u predjelu grudi kojom prilikom se čulo krckanje kostiju. Medjutim, tuće su bile permanentne, trajale su desetinama minuta, pa i satima u razna vremena, najčešće noću, tako da činjenice da Kurešević, Mirko i Grašarević Marko nisu vidjeli optuženog u tim momentima, zasigurno neznači da i optuženi Halilović nije učestvovao u premlaćivanju Cvetković Sime. Tukao ga je u Odžaku a isto tako i u Novom Gradu što potvrđuju svjedoci Pavić Stanko, Pavić Stevo, Djurić

...

Aleksa, Rakić Jovo, Panić Risto i Tešić Branko. Nije uopšte bitno da li je optuženi oštećenom Cvetkoviću nанio smrtonosni udarac. Bitno je da je optuženi fizički učestvovao toga dana kako u Odžaku, tako i u Novom Gradu u premlaćivanju oštećenog, pa je svojim postupcima namjerno, direktno i suštinski pomagao u ostvarenju zajedničkog cilja dotične grupe da nanese tešku fizičku patnju, bolove i povrede oštećenom. Učestvovao je u izvršenju ovog zločina, pa je stoga kao pojedinac za njega i odgovoran, jer je postupao i u okviru zajedničkog umišljaja. Čak staviše i samo prisustvo optuženog koji pruža podsticaj ili podršku ostalima koji vrše ova djela pa i onda kada fizički neučestvuje u svakom trenutku u premlaćivanju, predstavlja njegovo učešće u radnji izvršenja premlaćivanja oštećenog. Ovo iz razloga jer se optuženi nije izjasnio protiv takvog ponašanja ostalih lica, nije se aktivno ni povukao odnosno ogradio i usprotivio od takvih postupaka. Sud s tim u vezi identično zaključuje i prihvata mišljenje Pretresnog vijeća Haškog tribunala u predmetu broj IT-94-1-T protiv Duška Tadića od 7.5.1997. godine pod tačkom 689. i 690. na strani 264. te u tačkama 691. i 692. na strani 265.

Locira Golubović Ante, Srednjoškolski profesor i Božićan je nezadna u logoru koji je bio lociran u Srednjoškolskom centru "Fric Pavlik" u Brodu smrtno je nastradao logoraš profesor Pajić Mirko iz Dervente dana 11.8.1992. godine, uslijed premlaćivanja. Isti je rodjen 6.10. 1948. godine, a u logoru je boravio od 15.7.1992. godine do 12.8. 1992. godine, registrovan je od delegata Medjunarodnog komiteta Crvenog krsta dana 15.7.1992. godine. Sve ovo kao nespororno sud utvrđuje na osnovu uvida u potvrdu Medjunarodnog crvenog krsta iz Zagreba od 12.10.1995. godine te u potvrdu Opštinske organizacije Crvenog krsta Derventa od 10.11.1992. godine. Uvidom u izvod iz maticne knjige umrlih opštine Savski Venac - Beograd te u sprovođnicu za prenos mrtvaca od 11.9.1992. godine kao i u potvrdu o smrti Vojno medicinske akademije u Beogradu izdanu po Stanković dr. Zoranu 10.9.1992. godine sud dalje utvrđuje da je logoraš Pajić Mirko ubijen 11.8.1992. godine u Brodu. Prihvatajući zapisnik o obdukciji obducenta Stanković dr. Zorana sa Instituta za sudsku medicinu iz Beograda koji je dat vrlo stručno i u skladu sa pravilima struke sud nespororno utvrđuje da je smrt Pajić Mirka nasilna a nastala prelomom i to poprečnim grudne kosti izmedju trećeg i četvrtog rebra, poprečnom prelomu š VI. VII i VIII rebra lijeve strane u visini lijeve dojkine linije, poprečnim prelomom VII i VIII rebra sa desne strane na pripoju za grudnu kost. Meka tkiva u okolini preloma su nagnječena a navedeni prelomi su najvjeroatnije nastali za vrijeme života, djelovanjem tupine, teškog i zamahnutog mehaničkog orudja. Vještak zaključuje da se samo obdukcijom pravi uzrok smrti sa sigurnošću nemože utvrditi. Medutim, kada se ovi objektivni materijalni dokazi dovedu u vezu sa iskazima saslušanih svjedoka, očevidaca predmetnog događaja i premlaćivanja logoraša Pajića, onda se na nesumnjiv način zaključuje da je smrt nasilna i da je nastupila 11.8.1992. godine u logoru u Brodu, a kao posledica premlaćivanja istoga od strane optuženog Halilović Ferida, upravnika logora Golubović Ante, stražara Tolić Josipa i Božić Jurice, te drugih nepoznatih lica.

Naime, u to vrijeme u logor u Brodu posjetili su predstavnici Medjunarodnog komiteta Crvenog krsta, u čijoj prati su bili i neki novinari pa i snimatelji. Upravnik Golubović je o posjeti obavjestio logoraše, neke sa tjelesnim povredama je sklonio na drugo mjesto, a ostalima je zaprijetio da posjetiocima i gostima moraju reći da se sa njima postupa humano, da imaju redovne obroke hrane, čak i kolače.

Kazao im je da se nesmiju žaliti, čak reći da se tu nalaze dobrovoljno i da dobrovoljno idu na prinudni rad. Međutim, za vrijeme posjete profesor Pajić Mirko, obzirom da je poznavao engleski jezik jednom novinaru je doturio jednu ceduljicu sa apelom za pomoć, koja je kasnije dospjela u ruke upravnika Golubovića. Ovaj je bio bjesan zbog toga pa je profesor Pajić prozvan da izadje, predhodno je pretučen u sali a kasnije i van sale. Nakon nekoliko sati je vraćen u dvoranu u čaršafu, sa brojnim povredama, uslijed kojih je i preminuo. Ove činjenice potvrđuju u svojim iskazima brojni svjedoci koji su se u tom trenutku nalazili u dvorani SŠC u Brodu.

nevode da su učesca u premlaćivanju i smrti profesora Pajića Mirka imao optuženi Halilović Ferid. Međutim, sud prihvatajući iskaze svjedoka Nedić Dragomira, Panić Riste, Teofilović Nikole, Kovačević Duška, Djurić Alekse, Pajić Branka, Pavić Stanka, Kurešević Branka, Kurešević Mirka, Djurić Zorana, Dragić Jove i Goranović Jove nalazi van svake sumnje utvrđenim da je optuženi Halilović Ferid uzeo učesca zajedno sa upravnikom logora Golubović Antonom, stražarima Tolićem i Božićem, te nepoznatim licima u tuči i premlaćivanju ovog logoraša, kojom prilikom su istome nanesene teške tjelesne povrede naprijed navedene, uslijed kojih je i preminuo. U svojim iskazima svjedoci Nedić Dragomir, Kurešević Branko, Kurešević Mirko potvrđuju da je optuženi Ferid Pajića tukao sa Golubovićem, Tolićem i Božićem još u sali rukama i nogama, da bi ga potom izveli van sale. Ovo izvodjenje Pajića od strane optuženog potvrđuju i svjedoci Panić Risto, Teofilović Nikola, Kovačević Duško, Djurić Alekse, Pajić Branko, Pavić Stanko, Djurić Zoran, Dragić Jovo, Goranović Jovo i svjedok Pavić Miro, te Ilinčić Lazar. Svjedok Djurić Alekса navodi da je lično vidio kako optuženi Ferid, Golubović, Tolić i Božić Jurica tuku profesora Pajića. Iz iskaza svjedoka Pavić Mire proizilazi da je on prolazeći u WC slučajno video kako Pajića tuče Golubović. Toga dana je čekao razmjenu, a dok je Golubović tukao Pajića bili su prisutni Tolić, optuženi Halilović i drugi stražari. Pajić je ležao a Golubović ga je tukao rukama i nogama na kojima su bile čizme. Polijevali su ga vodom, jer je profesor padao u nesvijest. Nakon dva do tri sata profesora su unijeli premlaćenog u salu. Iz iskaza ovog svjedoka proizilazi i to da su Pajića tukli optuženi Halilović, Golubović i Tolić nogama i pesnicama još u sali prilikom njegovog izvodjenja na batinanje. Prihvatajući iskaz svjedoka Ilinčića Lazara, sud utvrđuje da je on u Brodu imao povlašćen položaj zajedno sa svojom braćom i bolji tretman, zbog snaje Ilinčić Mileve koja je bila prinudjena da živi u vanbračnoj zajednici sa optuženim Halilovićem. Bio je oslobođen kopanja rovova, kuvao je kafe i radio u kuhinji. Svjedoči da su profesora Pajića tukli optuženi kundakom, metalnim cijevima i stolicama, te još 12 ljudi. Optuženi Ferid ga je tukao željeznom stolicom. Nakon toga svjedok navodi da je otisao tražiti ljekarku jer su mu trebale tablete protiv bolova, ali je nije pronašao. Prilikom povratka u salu zatekao je mrtvo tijelo profesora Pajića koje je tu u sali ostalo još dva do tri dana. U svom iskazu Pavić Stanko navodi da je profesor tučen od Tolića, Golubovića i Božića. Tu je bio prisutan i optuženi Ferid, ali nije bio učesac u tukao i optuženi, obzirom da se to dešavalo u hodniku i to nije mogao vidjeti.

Kada se proanaliziraju svi ovi iskazi, te međusobno dovedu u vezu jasno je i van svake sumnje da je učesca u ubistvu i premlaćivanju profesora Pajića Mirka, pored ostalih lica, imao i optuženi Halilović.

Logično je da optuženi Halilović nije mogao neprekidno i cijelo vrijeme učestvovati fizički u premlaćivanju Pajića, obzirom da je to trajalo nekoliko sati. Otuda je razumljivo da svi navedeni svjedoci i nisu mogli vidjeti bas momenat kada optuženi tuče oštećenog. Bitno je da je optuženi uzeo učešća u ovim radnjama da je bio prisutan i kada su ostali prisutni vršili te radnje, istima se nije usprotivio, niti se od njih distancirao. Iz ovih razloga sud objašnjava da svjedoci Tešić Branko, Kurešević Branko, Kurešević Mirko te Grašarević Marko nisu bili u mogućnosti vidjeti i optuženog Halilovića kako tuče Pajića. U svojim iskazima navode da su vidjeli kako ovog logoraša tuku Tolić i Golubović, te Božić Jurica. Kada jedna grupa u kojoj su upravnik i stražari te i druga nepoznata lica tuku jednoga čovjeka, ljuti što se požalio predstavnicima Crvenog krsta na njihove postupke i uopšte uslove života u logoru, logično je i normalno da ga nemogu zbog svoje brojnosti svi istovremeno tući. Logično je da to rade naizmjenično, te da neko od njih povremeno i ne učestvuje u tim radnjama iz raznoraznih razloga, pogotovo kada se ima u vidu nesporna činjenica da je to batinanje i premlaćivanje trajalo oko dva sata. Samim tim, obzirom da su u različitim momentima bili u prilici da vide ovaj dogadjaj, normalno je da brojni svjedoci i ne opisuju identično učešće svakog od tih lica koja su učestvovala u ovom zločinu. Bitno je da je optuženi bio u sastavu grupe, da je i sam uzeo fizičkog učešća u premlaćivanju, da se u momentu kada to nije vršio nije distancirao od postupaka ostalih, pa se radnje svih njih posmatraju kao jedna radnja, obzirom da su djelovali sa zajedničkim umišljajem da se logorašu Pajiću nanesu smrtonosne povrede, te iz tih razloga su svi odgovorni za njegovu smrt. Ideničan stav zauzet je i od strane već pomenutog Medjunarodnog suda u Hagu u predmetu optuženog Tadić Duška.

Prihvatajući iskaze svjedoka - oštećenih Tešić Branka, Nedić Dragomira, Tadić Ostoje, Tatić Željka, Tadić Pere, Teofilović Nikole, Dervenić Maksima, Kurešević Mirka, Kovačević Duška, Mlojević Ljube, Djurić Alekse, Pavić Steve, Rakić Jove, Pavić Stanka, Kurešević Branka, Pavić Dragomira, Božić Milivoja, Vekić Jove, Panić Bogoljuba, Borojević Steve, Pavić Mire, Goranović Jove, Mitrović Svete i Miletić Milana sud van svake sumnje utvrđuje da je optuženi vršio premlaćivanja i razna fizička maltretiranja ovih logoraša, sa kundacima pušaka, metalnim cijevima, stolicama, rukama, nogama, daskama i palicama, te da im je tom prilikom nanosio tjelesne povrede.

Iz iskaza svjedoka Tešić Branka proizilazi da ga je optuženi izveo u hodnik, naredio mu da podigne ruke na glavu, a zatim ga je tukao cijevima od vode, drvenim štapom debljine 8 cm i kundakom gotovo lo minuta, psujući mu četničku majku i govoreći mu da mu je žao šteneta koje je pogodjeno srpskom granatom. Tom prilikom Tešić je zadobio prelom tri rebra lijeve strane, a optuženi ga je tukao i u logoru u Novom Gradu gumenim palicama po ledjima tučen je zajedno i od strane optuženog, Tolić Josipa i Golubović Ante cijevima. To je bilo istoga dana kada je pretučen i Simo Cvetković zv. "Drinić" a sama tuča je trajala oko 20 minuta. Uvidom u medicinsku dokumentaciju, odnosno nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu u Beogradu sud dalje utvrđuje da su u kod oštećenog Tešića prisutni oziljci u lijevom potiljačnom predjelu, na desnom ramenu, desnoj podlaktici, desnom slabinskem predjelu, podkoljenici i na unutrašnjoj strani lijevog koljena a zbog zadobijenih povreda, Sudski vještaci se izjašnjavaju da

su ove povrede i ožiljci najvjerovalnije nastali uslijed dejstva eksplozivnog rasprskavajućeg sredstva - gelera, a da su u vrijeme nanošenja predstavljale tešku tjelesnu povredu. U svom iskazu oštenceni i tvrdi da je ranjen dejstvom granate prilikom kopanja rovova.

Svjedok Nedić Dragomir isto tako u svom iskazu potvrđuje da ga je optuženi tukao za vrijeme boravka u logoru sa ostalim stražarima. Iсти је увјек био у групи која га је ноћу тукла стolicама, пиштоловима, кундакима pušaka, klupama i palicama. Bio je prinudjen stajati okrenut prema zidu sa podignutim rukama u vis, kojom prilikom je od strane optuženog i ostalih stražara bio tučen navedenim predmetima. Optuženi se tom prilikom ponašao kao vampir i dželat. Svjedok Tadić Ostoja ističe da su logoraše svi tukli počev od upravnika Golubovića, stražara Tolića, Kljajića, Hame, Ibeta pa do pripadnika ekstremne grupe zv. "Vatrene konji" koje je predvodio Djojić Tomo. Ovaj svjedok isto tako potvrđuje da ga je i optuženi Halilović Ferid tukao više puta, ali je dobro upamtio dva premlaćivanja. Tom prilikom tukao ga je sa stražarom koji se zvao Ibe letvama, stolicom, kundakom i nogama uslijed čega je zadobio brojne modrice. Kada se umorio optuženi je govorio Ibetu da ga sada on tuče letvom i to sjećimice. Od tih udaraca je gubio svijest, pa su ga vozili u Dom zdravlja gdje mu je pružena pomoć od strane ljekara, obzirom da je zadobio povrede glave i oka, te brojna nagnjećenja. U ostalim slučajevima optuženi ga je tukao manjim intenzitetom, onako u prolazu, kao posljedica svega ovoga ostalo mu je oštećeno oko. Prihvatajuci nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu u Beogradu sud nesporno utvrđuje da je kod oštećenog Tadića ustanova novljena deformacija desnog jagodičnog predjela lica u vidu utisnuća, što je posledica zadobijenog preloma kostiju lica. Ovaj prelom predstavlja tešku tjelesnu povredu, kojom prilikom se trpe bolovi jakog intenziteta praćeni velikim strahom. Kod oštećenog zbog toga postoji unakaženost. Isto tako pregledom je ustavljeno i ožiljak u medjutjemenom predjelu promjera $5 \times 0,3$ cm koji je nastao na mjestu zadobijene povrede. Vještaci zaključuju da jeova povreda mogla nastati tupinom zamahnutog mehaničkog orudja, u koje spadaju palica, kundak, motka. Rentgenskim snimcima grudnog koša kod oštećenog su uočeni koštani ožiljci - kalusi na VII i VIII lijevom rebru u visini pazušne linije. Iсти su nastali na mjestu preloma ovih rebara, a prelomi su posljedica najmanje jednokratnog dejstva tupine zamahnutog mehaničkog orudja u koje spadaju pesnica, koljeno, nogu, kundak i slično. Ove povrede - prelomi rebara u vrijeme nanošenja su predstavljali laku tjelesnu povredu, a oštećeni je trpio bolove jakog intenziteta. Dakle, iskaz oštećenog je objektiviziran i potvrđen nalazom i mišljenjem vještaka sudske medicine.

Oštećeni Tatić Željko u svom iskazu navodi da su ga najviše tukli upravnik Golubović, stražari Kljajić, Ibe i Simo, ali isto tako kategorički tvrdi da ga je tukao i optuženi u logoru u Novom Gradu. Tom prilikom tukao ga je drvenom palijom poledjima koja je bila dužine 1 m, prečnika 5 do 6 cm bez ikakvog razloga a u trajanju od 15 minuta. Optuženi mu je naredio da stane sa podignutim rukama na tjemenom dijelu glave a zatim ga je tukao tom drvenom palijom. Prihvatajući nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu sud utvrđuje da je ovaj oštećeni zadobio povrede u predjelu lijeve butine gdje postoji ožiljak, a povreda je nastala djelovanjem geline. Ovakva povreda u vrijeme nanošenja predstavljala je tešku i po život opasnu tjelesnu povredu, koja je ostavila trajne posledice u vidu artropatijske lijevog koljena, što u značajnoj mjeri umanjuje opštu životnu i radnu sposobnost.

Sam oštećeni u svom iskazu potvrđuje da je ranjen prilikom kopanja rovova na području Opštine Orašje.

Prihvatajući iskaz i svjedoka - oštećenog Tadić Pere, sud isto tako potvrđuje da je optuženi fizički maltretirao, te tukao i ovog logoraša. Prilikom dolaska u logor Osnovne škole u Odžaku a iz logora "Strolit", optuženi ga je kundakom puške udario u rebra kojom prilikom mu je opsovao i majku. Svjedok dalje navodi da su ga pored optuženog tukli i drugi, posebno u tome ističe upravnika Golubovića koji ga je tukao palicom u logoru Novi Grad.

Iz iskaza svjedoka Teofilović Nikole proizilazi da je ovaj logoraš dobio batine za vrijeme boravka u logoru od strane optuženog. Optuženi ga je prozvao u jednu učionicu. Bio je prisutan i Tolić Josip, Naredili su mu da sjedne na stolicu te su ga počeli navodno ispitivati, ali je to bilo više maltretiranje. Ispitivanje se odnosilo na oružje, a zatim su mu naredili da ustane, a potom počeli tući pesnicama i gumenim palicama. Bio je prisutan još jedan Musliman i sva trojica su ga tukli, izbrojio je 37 palica, a poslije toga je izgubio svjest. Kada se povratio ovaj musliman je zadigao košulju i pokazao mu na ramenu istetoviran znak, pitao ga je o kome se znaku radi. To je bio muslimanski znak pa su ga natjerali da ga na tabli nacrtava. Kako nije bilo krede tjerali su ga da to uradi pljuvačkom, pa kada je to nacrtao, nisu bili zadovoljni, psovali su mu četničku majku prigovarajući da je nacrtao petokraku, a ne polumjesec. Ponovo su ga počeli tući sva trojica stisnutim pesnicama, te palicama, da bi mu naredili da legne na patos sa ispruženim rukama naprijed. Tolić i optuženi Halilović su ga gazili čizmama po kičmi a onaj treći čizmama po rukama. Potom su ga tukli po rukama tjerajući ga da pokaže kako se Srbi pozdravljaju sa tri prsta, izgubio je svjest a do tog momenta smatra da je od njih trojice dobio 200 palica po raznim dijelovima tijela. Jedva je uspio doći do dvorane i pomagao mu je u hodanju Dragojlović Drago. Ova trojica, uključujući i optuženog su ponovo za oštećenim došli u salu, naredili mu da ustane, mada nije mogao ustati, te ga prisiljavali da pjeva ustaške pjesme. Uspio se pridici uz pomoć svoga oca. Iz nalaza i mišljenja Instituta za sudsku medicinu sud utvrđuje da su kod oštećenog Teofilovića i u vrijeme pregleda 19.5.1995. godine vidljivi oziljci kože u lijevom podključnom predjelu, na prednjem zidu lijevog pazušnog i u lijevom preponskom predjelu, a nastali su na mjestu zadobijenih povreda. Na osnovu izgleda ovih oziljaka, vještaci zaključuju, a to prihvata i sud može se zaključiti da su povrede nanesene tupinom aktivno zamahnutog mehaničkog orudja u koja izmedju ostalog spadaju kundak, palica, motka i slično. Kod oštećenog je ustanovljen i koštani oziljak na III metakarpalnoj kosti desne šake, koji je nastao na mjestu zadobijenog preloma ove kosti. Ovaj prelom je nanesen najmanje jednokratnim dejstvom tupine aktivno zamahnutog mehaničkog orudja - udarom, u koje izmedju ostalog spadaju i udarci kundakom, čizmom, palicom i sl. Ovaj prelom predstavlja je u vrijeme nanošenja tešku tjelesnu povredu, kod oštećenog kao posledica teških fizičkih trauma postoji bolno ograničena pokretljivost vrata koja mu smanjuje opštu životnu sposobnost. Dakle, iskaz oštećenog podkrjepljen je i objektiviziran navedenim pismenim nalazom i mišljenjem sudskih vještaka sa Instituta za sudsku medicinu u Beogradu.

Prihvatajući iskaz oštećenog Dervenić Maksima sud utvrđuje da su ovog logoraša tukli prvo u logoru "Strolit" Djojić Tomo, Mikulić Zdenko lice zv. "Papan", ali isto tako pretučen je i u logoru

Osnovne škole u Odžaku i to od strane optuženog. Optuženi ga je tukao zajedno sa Golubovićem i Tolićem, raznim predmetima, što je trajalo jedan sat, kojom prilikom je zadobio i prelom rebra. Prilikom preseljenja logora u Novi Grad optuženi ga je isto tako tukao i u Novom Gradu daskom, takodje zajedno sa ostalim stražarima.

U svom iskazu svjedok - oštećeni Kurešević Mirko navodi da je bio u grupi koja je u logoru dobila puno batina. Tukli su ga kako stražari, osobljje logora tako i razne grupe naoružanih lica koji su upadali u logor i vršili masovne tuče i premlaćivanja. Sjeća se priпадnika vojne policije iz Slavonskog Broda, "Vatreni konj" iz Odžaka, a od stražara ističe Kljajić Ivicu i optuženog Ferida. Prihvatajući njegov iskaz sud utvrđuje da ga je optuženi tukao kundakom, palicom i nogama i to više puta. Navodi da ga je optuženi u Brodu tako snažno udario nogom na kojoj je bila čizma u predjelu ramena, da je odmah osjetio da mu je kost pukla. Tjerao ga je da jede prljav ženski veš u Novom Gradu, a kada je to odbio taj veš mu je počeo gurati u usta silom i tom prilikom ga je udario nogom u predjelu vilice. U više navrata optuženi ga je tukao palicom, zbog zadobijenih povreda i danas osjeća bolove i posledice, pa je i svoj iskaz na glavnom pretresu dao sjedeći, jer nije mogao stati. U Novom Gradu su ga tukli Lekić Juro i njegovi sinovi, Kopić Andrija. Usljed stalnih premlaćivanja i tortura zadobio je prelom i grudnog koša. Ovakav iskaz sud je prihvatio i iz razloga što je objektiviziran i potvrdjen nalazom i mišljenjem Instituta za sudsku medicinu. Prilikom pregleda, 4.2.1995. godine, kojom prilikom je vršeno i rentgensko snimanje kod ovog oštećenog su ustanovljeni ožiljci na desnoj nadkoljenici i u desnom bedrenom predjelu, a zbog povreda koje su nastala najvjerovalnije gelerima. Sam oštećeni potvrđuje u svom iskazu da je ranjen prilikom kopanja rovova od granate. Međutim, kod njega su ustanovljeni i ožiljci u potiljačnom i čeonom predjelu, na bratku i oba koljena kao i izljaslina u predjelu trtične kosti, veličine orasa. Isti su nastali na mjestima zadobijenih povreda u ovim predjelima, a na osnovu njihovog izgleda zaključuje se da su nastali tupinom zamahnutog mehaničkog orudja u koje spadaju noge, palica, kundak, čizma i dr. Ustanovljeni su i koštani ožiljci - kalusi na VI, VII, VIII, IX i X rebru sa lijeve strane nastali na mjestu zadobijenih preloma ovih rebara bez diskokacije. Ovi prelomi naneseni su višekratnim, aktivnim dejstvom tupine zamahnutog mehaničkog orudja u koje spadaju pesnica, koljeno, noge, kundak i drugo, a prelomi su predstavljali tešku tjelesnu povredu. Kod oštećenog je evidentno koštano zadebljanje u predjelu desnog rebarnog luka zajedno sa ustanovljenim koštanim ožiljkom - kalusom na X rebru sa desne strane. To je posledica zadobijenog preloma ovog rebra sa dislokacijom. Ovaj prelom je nanesen najmanje jednokratnim djelovanjem, aktivno zamahnutog tupog mehaničkog orudja u koje spadaju pesnica, koljeno, noge, kundak i slično. Ovaj prelom je sam za sebe predstavlja tešku tjelesnu povredu. Kao posledica teških fizičkih i psihičkih trauma pretrpljenih u logorima kod oštećenog Kureševića je razvijena traumatska peronealna oduzetost desne noge i Raynaudov sindrom koji mu u značajnoj mjeri umanjuje opštu životnu i radnu sposobnost. Iz ovoga se vidi da je ovaj oštećeni zadobio brojne povrede prilikom premlaćivanja i fizičkog maltretiranja od strane osobljja logora, raznih grupa, ali isto tako i od samog optuženog, koji je aktivno učestvovao i dao svog fizičkog doprinosa u premlaćivanju ovog logoraša.

...

Optuženi je isto tako tukao i logoraša Kovačević Duška, što sud utvrdjuje prihvatajući iskaz ovog oštećenog. Jedne prilike ovaj oštećeni je bio prozvan od strane Golubovića, Tolića i optuženog. Tom prilikom je dobio batine manjeg intenziteta, te s toga i nije zadobio nikakve posebne povrede. U svom iskazu svjedok - oštećeni Milojević Ljubo navodi da su ga tukli Djojić Tomo, Golubović Anto, Tolić Josip i optuženi Halilović. Izvodili su ga iz sale noću i tukli. Sam optuženi tukao ga je u jednoj mračnoj prostoriji kundakom, palicom i metalnom šipkom, tako da i danas osjeća posljedice tih povreda. Optuženi ga je u više navrata znao dokučiti puškom ili nekim drugim predmetom prilikom odlaska u WC. Ovaj logoraš je liječen i na Klinici medicinskog fakulteta Steglac - Univerzitet u Berlinu, na specijalizovanom odjeljenju za gastrologiju, što je utvrđeno na osnovu uvida u priloženu medicinsku dokumentaciju ove ustanove. Kod njega su ustanovljene kontuzija bubrega, upala bubrega na lijevoj strani, deformacija kičmenog stuba, vilice, izbijenost zubi i čir na želucu. Uvidom u nalaz i mišljenje vještaka sudske medicine iz Beograda utvrdjuje se da je kod ovog oštećenog ustanovljen i ožiljak na desnoj strani šake a usled zadobijene povrede. Radi se o sjekotini nanesenoj oštricom zamahnutog mehaničkog orudja. Dakle, iskaz ovog oštećenog je isto tako objektiviziran i podkrijepлен priloženom medicinskom dokumentacijom. Iskaz i oštećenog Kvačević Dušku takodje je potvrđen nalazom i mišljenjem Instituta za sudsku medicinu obzirom da je i kod njega ustanovljen koštani ožiljak - kalus na V desnom rebru. Ožiljak je nastao na mjestu preloma ovog rebra i nanesen je najmanje jednokratnim dejstvom tupine aktivno zamahnutog mehaničkog orudja u koje spadaju pesnica, koljeno, noge i palica. Sud je mišljenja da za ovu povredu nije odgovoran optuženi, jer sam oštećeni u svom iskazu tvrdi da je od njega dobio manje batine, bez povreda. Tukli su ga razne grupe vojnika pa mu je navedena povreda vjerovatno i nanesena od nekog drugog lica a ne optuženog.

Svjedok Djurić Alekса isto tako u svom iskazu potvrđuje da ga je, pored ostalih lica, za vrijeme boravka u logoru tukao i optuženi Ferid. Jedne prilike Golubović i optuženi Halilović su prozvali sva lica mladja od 1960-tog godišta. Uveli su ih u jednu mračnu prostoriju, naredili da stanu uz zid sa uzdignutim rukama na tjemenom dijelu glave. Tom prilikom optuženi ga je tukao jednom prečagom od stola u vidu daske i to po ledjima pljoštimice. To mu nije bilo dovoljno pa mu je neko predložio da ga tuče sječimice, obzirom da to nanosi više povreda i rana. Optuženi ga je nakon toga i nastavio tući sječimice. Golubović se zatrkvavao i nogama ih udarao u ledja, a ovakva tuča bi trajala oko sat vremena, sve dok se isti ne umore ili dok logoraši ne padnu na patos, nakon čega su ih gazili čizmama. Prihvatajući pismani nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu sud je dalje nesporno utvrdjuje da su kod ovog oštećenog ustanovljeni ožiljci na oba koljena, na desnoj potkoljenici i natkoljenici, u sredini tjemenog i ceonog predjela, a nastali su na mjestu zadobijenih povreda - razderina. Ove razderine nanesene su aktivnim zamahom tupine mehaničkog orudja. Dakle, sud i zaključuje da je oštećeni prilikom prelačivanja u logoru zadobio upravo ove povrede, a da nanošenju istih aktivnog učešća je imao i optuženi Halilović.

U svom iskazu svjedok Pavić Stevo navodi da su ga mnogi tukli, svi stražari i upravnik, razni vojnici i grupe. Istočje da ga je optuženi tukao 15 puta kundakom i nogama u posebnoj prostoriji - učinici. Svaka tuča bi trajala do 15 minuta, a nakon što bi pao na pod isti ga je nastavljao tući nogama. Optuženi ga je tukao u Odžaku

ali isto tako i u Brodu, zajedno sa Golubovićem, Tolićem i Cindrić Damirom, pripadnikom vojne policije iz Slavonskog Broda. I danas osjeća bolove u kičmi i grudnom košu, kao posljedice zadobijenih povreda oslabio mu je vid. Navodi da je optuženi logoraše hranio batinama a ne hljebom.

Iz iskaza svjedoka Rakić Jove proizilazi da ga je optuženi tukao u tri navrata i to školskim stolicama, kundakom i nogama. Te tuče bi trajale po pola sata i odvijale su se u posebnoj prostoriji, učionici gdje ga je optuženi odvodio kako to nebi bilo pred očima ostalih logoraša. Svjedok Pavić Stanko isto tako potvrđuje da ga je optuženi tukao gotovo svaki dan kundakom, palicama, stolicom, kako u Odžaku tako i u Brodu. U Brodu ga je tukao zajedno sa Golubovićem, Tolićem i Kljajićem. Kao posledica premlaćivanja zadobio je prelom rebara. Oštećeni Kurešević Branko isto tako potvrđuje da ga je optuženi tukao palicom prilikom dolaska u logor u Novom Gradu. Tu su bili prisutni hrvatski vojnici, stražari i upravnik logora. Potvrđuje da je optuženi prilikom izmještanja logora iz Novog Grada u Brod tako jako pretukao logoraša Sadića Ibrahima, da ovaj nije mogao ići, pa je prisilio Kurešević Radu da ga ponese. Prihvatajući iskaz svjedoka Pavić Dragomira sud dalje utvrđuje da ga je optuženi dva do tri puta šamarao i isto toliko puta udarao pesnicama. To je bilo prilikom saslušanja u kancelariji u prisustvu Kljajić Ivice. Tom prilikom optuženi ga je tukao prilikom ispitivanja da li poznaje nekog od Salkanovića.

Oštećeni Božić Milivoje dobro poznaje optuženog još od prije rata. Isti ga je tukao rukama i nogama a takva tuča bi trajala oko jednog sata. Borio se ostati na nogama, jer ukoliko padne na pod tada ga optuženi gazi nogama. U logor je ušao sa 123 kg tjelesne težine aizašao sa 57 kg, što jasno govori u kakvim uslovima su živili logoraši. Svjedok Vekić Jovo potvrđuje da ga je optuženi tukao prilikom prijema u logor 27.6.1992. godine. Udario ga je puškom po glavi i ledjima, pa se sav preznojio, pao mu je mrak na oči i počeo je drhtati obzirom da je stariji čovjek. Oštećeni Panić Bogoljub ističe da ga je optuženi tukao sedam puta, najčešće palicama i šakama. Poslednji put ga je pretukao kundakom puške prilikom izmještanja logora iz Odžaka u Novi Grad.

Prihvatajući iskaz oštećenog Mletić Milana sud nesporno utvrđuje da je ovog logoraša Ferid tukao najmanje pet do šest puta, najčešće palicama, daskama, željeznim cijevima, rukama i nogama. Jedne prilike udario ga je čizmom u bradu, pa i danas ima oziljak. Izvodjen je u drugu prostoriju u kojoj je sistematski tučen i premlaćivan, pri tome izložen velikim bolovima i patnjama. To izvođenje je bilo po godištima, po prezimenima, nekada bez ikakvog pravila, a uvijek bez ikakvog razloga, krivice i povoda. Znao je biti izveden za jednu noć i tri puta. Svjedok dalje navodi i sledeće: "sjećam se jedne prilike kada me je izveo Zdenkin vod na batinanje. Tada je bio prisutan i Ferid Halilović. Naredili su mi da legnem oslonivši se rukama sa tri prsta na pod. Nisam smio koljenima osloniti se na podlogu već samo vrhovima nogu i pomenu tim prstima ruke. Ledjima sam bio okrenut izlaznim stepenicama na sprat škole. Radi se o stepenicama koje su vodile prema zbornici škole. U takvom položaju Ferid Halilović je skakao sa četvrte stepenice na moja ledja. Na nogama je imao vojničke čizme. Ja više nisam mogao izdržati, od siline udara i tjelesne težine, ja sam legao potruške, a onda su me Ferid Halilović i ti prisutni vojnici počeli udarati čim su stigli, najviše su me šutirali nogama na

kojima su bile čizme. Inače u toj školi su nas najviše tukli palicama, drvenim dijelovima školskih klupa i dijelovima školskih stolica. Uglavnom tuku njih 6 ili 7 istovremeno, a onda od siline udaraca padnem na patos izvlačim se puzeći, a oni me tuku i gaze čizmama. Desi se da padnem u nesvjest pa se onda prepadnu da neću podleći, te me polijevaju vodom kako bih se osvjestio." Iz iskaza ovog svjedoka dalje proizilazi da ga je optuženi tukao one iste večeri kada je na smrt pretučen i Rade Dervenić. Prozvan je i odveden u posebnu prostoriju u kojoj su se nalazili Tolić, Golubović, nekoliko hrvatskih vojnika i optuženi Halilović. Naredili su im da kleknu, rukama se uhvate za potiljak, a tada su ih počeli tući čizmama po slabinama i rebrima. Pošla mu je krv na nos i iz glave pa ga je lično optuženi vodio u kupatilo - WC. Dok se prao optuženi ga je nekoliko puta udario rukama i nogama po raznim dijelovima tijela. U jednom trenutku udario ga je Golubović pa mu je krv jače potekla i isprljala zid, nakon čega je natjeran da krv poliže. Naredjeno mu je da klekne i u takvom položaju Golubović je prišao sa prednje strane i snažno ga udario nogom u pleksus, pa je izgubio svjest. Dok je gubio svjest čuo je Golubovića kako naredjuje optuženom Feridu da donese vode, pa su ga tom vodom polili i osvjestili. Nakon toga su mu naredili da se trčeći vrati u salu, a kako nije mogao trčati cijelim putem od učionice do sale gdje su bili smješteni logoraši su ga tukli, pa je pao kod ulaznih vrata u salu. Ovaj svjedok dalje potvrđuje da ga je optuženi tukao na taj način što mu je prvo naredio da ispruži tri prsta na školsku klupu, a kada on ta tri prsta ispruži i osloni ih na klupu, onda ga optuženi tuće palicom po tim prstima. Marko farbar mu je u Brodu polomio rebara zajedno sa Cindrić Damiron, tamo su mu gašili cigarete po rukama zadobio je povrede želudca, bubrega, u logoru je smršao 21 kg.

Oštěćeni Borojević Stevo potvrđuje da ga je optuženi tukao palicom po ledjima. To je bilo onoga dana kada je stigla grupa vojnika iz Hrvatske. Pretučen je i od njih, a zbog zadobijenih povreda je išao ljekaru. Ovaj svjedok dalje potvrđuje da je optuženi tukao i njegovog sada pok. brata Milenka. Iz iskaza oštěćenog Pavić Mire sud utvrđuje da ga je optuženi tukao u tri navrata, dva puta u Odžaku i jedanput u Novom Gradu, i to nogama na kojima su bile čizme i ta tuča bi trajala sve dok ne padne u nesvjest. Jedne prilike optuženi, zatim Tolić, Golubović i Kljajić su prozvali sve Paviće, pa i njega, kojom prilikom su ih tukli pesnicama i nogama te raznim predmetima. Zadobio je prelom rebara, a navodi da je optuženi tukao i logoraše koji su se vraćali sa kopanja rovova i to po ranjenim dijelovima tijela, obzirom da su mnogi bili ranjeni prilikom prinudnog kopanja rovova. Na ovaj prinudni rad koji je vršen za vrijeme trajanja borbenih dejstava a za potrebe HVO i regularne vojske Republike Hrvatske na području Broda i Dervente logoraše je odvodio i odredjivao i sam optuženi, zajedno sa upravnikom i ostalim stražarima. Tom prilikom su mnogi ranjeni i mnogi poginuli.

Svjedok Goranović Jovo dugo godina poznaje optuženog, obzirom da su zajedno radili u "Strolitu". Kada ga je optuženi prvi put video i kada mu je ovaj logoraš pružio ruku u cilju pozdrava, optuženi ga je udario šamarom. Pored toga optuženi ga je zajedno sa Golubovićem tukao po glavi i ledjima pesnicama i nogama, pa je zadobio mnogobrojne modrice. To je bilo onoga dana kada se upravnik Golubović razbjesnio jer mu je poginuo nekakav rodjak. Svoj bijes je tom prilikom iskaljivao na logorašima. Prihvatajući iskaz i oštěćenog Mitrović Svete, sud dalje utvrđuje da je ovog logoraša optuženi tukao 8 puta i to drvenom fosnom, pesnicama, kundakom

puške i palicama. Jedne prilike Halilović je naredio logorašu Dragić Jovi da ga ovaj tuče, tako da je po naredjenju optuženog dobio batine i od Dragića. Iz iskaza svjedoka Dragić Jove proizlazi da su mu Golubović i Halilović jedne prilike naredili da uzme komad daske i da njome tuče grupu od 5 do 6 logoraša. Tim logorašima je naredio da kleče da ruke podignu na tjemeni dio glave, pa ih je tako morao i tući. Svjedok Mitrović dalje potvrđuje da mu je optuženi Ferid polomio grudni koš i izbio nekoliko zubi, te nanio nagnječenja i krvne podlive. Druga lica su mu takodje izbijala zube, prelomili donju vilicu pa i danas osjeća bolove u tim predjelima, te u predjelu bubrega i u karličnom pojasu. Optuženi ga je lično tjerao i da pjeva ustашke pjesme, a onom drvenom fosnom ga je tukao po bubrežima.

Svjedoci Rakić Boro, Tadić Ostoja, Tatić Željko, Panić Djordje, Sisljagić Bogdan, Kurešević Mirko, Kovačević Duško, Milojević Ljubo, Djurić Alekса, Kršić Pero, Pajić Gojko u svojim iskazima potvrđuju da je optuženi tukao i fizički maltretirao logoraše Nedić Dragomira, Pavić Stevu, Borojević Stevu, Pavić Miru, a naročito ilogoraša Šaldića Ibrahima iz Modriče. Na njemu se posebno iživljavao jer mu je bilo krivo što je ovaj logoraš kao Musliman ostao sa Srbinima i uz Jugoslovensku narodnu armiju (JNA) njega je često tukao po raznim dijelovima tijela, nanosili mu teške tjelesne povrede u vidu preloma noge, čak ga je tukao i po slijmijenoj nozi. Kao posljedica takvih postupaka oštećeni Šaldić je bio prinudjen ići ljekaru i u bolnicu gdje su mu stavljali gips. Šaldića su pored optuženog tukli i drugi stražari, zajedno sa upravnikom logora pa čak i njegov rodjeni sin iz prvog braka koji je bio pripadnik muslimanske oružane formacije. Šaldića su nazivali izdajnikom muslimanskog naroda tako da je on dobio najviše batina u ovim logorima.

Svjedok Panić Bogoljub svojim svjedočenjem potvrđuje iskaz oštećenog Miletića Milana, izjavivši da je bio prisutan kada je optuženi tukao Miletića i kada mu je sa četvrte stepenice skakao na ledja.

Uvidom u nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu dalje se utvrđuje da je logoraš Borojević Stevo zadobio povrede i to gelerima u lijevom slabinskem predjelu i na objema nogama, koje povrede su predstavljale teške tjelesne povrede opasne po život. Ovaj svjedok u svom iskazu i potvrđuje da je prilikom kopanja rovova ranjen. Kod njega je ustanovljen i ožiljak u desnoj polovini ledja koji je nastao na mjestu zadobijene povrede u ovom predjelu. Vještaci zaključuju da se vjerovatno radi o ožiljku koji je nastao sjekotinom, koja je nanesena šiljkom i oštricom zamahnutog mehaničkog orudja. Ožiljke na prednjoj strani grudi ima i logoraš Rakić Boro. Isti potiču od sjekotina nanesenih oštricom aktivno zamahnutog mehaničkog orudja. Ovo sud utvrđuje na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za sudsku medicinu koji je, kao i u svim naprijed navedenim slučajevima dala komisija ljekara vještaka u sastavu Docent dr Branimir Aleksandrić, specijalista za sudsku medicinu, dr. Dragan Ječmenica, specijalista za sudsku medicinu, i Prof. dr Maksim Sternić, specijalista neuropsihijatrije, Prof. dr Dušan Dunjić specijalista za sudsku medicinu, dr Aleksandar Jovanović specijalista za neuropsihijatriju.

Uvidom u medicinsku dokumentaciju za logoraša Rakića Milana, utvrđuje se da je i ovaj logoraš zadobio brojne tjelesne povrede za vrijeme boravka u logoru. U prilog zaključku suda da su logoraši fizički zlostavljeni i premlaćivani, što ne spremi ni sam

optuženi u svojoj odbrani, ide i Zapovjed za načelnika saniteta i zapovjednika vojnog zatvora Zapovjedništva 102 brigade HVO od 28.5.1992. godine. Uvidom u ovu Zapovjed vidi se da zapovjednik ove brigade naredjuje načelniku saniteta da obavi ljekarski pre-gled zatvorenika, a starješini zatvora da obezbjedi pojačanu ishru-nu, toplicu odjeću i prekine svako fizičko maltretiranje.

Dana 4.7.1992. godine jedna veća grupa logoraša je pošla u razmjenu. Tom prilikom logoraši su pozvani iz sale da izadju, da nesmiju ponjeti nikakve stvari a tada su stražari zajedno sa upravnikom, gdje je bio i optuženi Halilović Ferid obrazovali špalir tako što su stajali jedan do drugog sa obe strane prolaza. Na jednoj strani i kje je bilo u špaliru 7 do 8. Izmedju njih a kroz ovaj špalir morali su proći logoraši koji su prozvani za razmjenu. Stražari su držali u rukama puške, metalne cijevi, gumene palice a optuženi Halilović pušku. Tom prilikom dok su logoraši prolazili kroz taj špalir stražari sa upravnikom su ih tukli, govorili su da ne tuku po glavi jer će povrede biti vidljive. Ovo je sprječio njihov starješina Pačak, pa je tuča prestala. Logoraši su tučeni pored navedenih predmeta još i rukama i nogama.

Ove navode, te iznjeto činjenično stanje sud je utvrdio prihvatajući iskaze svjedoka Dušanić Predraga, Ninković Pere, Tadić Ostoje i Rakić Jove. Dakle, sud van svake sumnje utvrdjuje da je optuženi, zajedno sa ostalim stražarima i osobljem logora, prilikom odlaska logoraša u razmjenu u Odžaku 4.7.1992. godine, obrazovao špalir kroz koji su morali proći logoraši, kojom prilikom je iste tukao puškom.

Isto tako, iz iskaza saslušanih svjedoka, pa čak i onih svjedoka koji nisu bili logoraši kao što je npr. Bjelošević Čamil, sud nesporno utvrdjuje da su logoraši zastrašivani i psihički maltretirani, prisiljavani da satima bez prekida u stojećem položaju i sa podignutim rukama pjevaju ustaške pjesme o Juri i Bobanu. Ovo u svojim iskazima potvrđuju brojni svjedoci naprijed navedeni saslušani tokom ovog postupka. Navode da su na pjevanje do besvjesti prisiljavani od strane stražara, upravnika, te od samog optuženog Halilović Ferida koji je takodje obavljao dužnost stražara. To je bilo pravilo ponašanja jer su prema takvom "kugnom redu" logoraši čim čuju udarac palicom od ulazna vrata, morali ustati pozdraviti nacističkim ustaškim pozdravom "za dom spremni", a nakon toga pjevati ustaške nacističke pjesme poznate još iz II svjetskog rata. Pojedine logoraše optuženi je i posebno tjerao da pjevaju ove ustaške pjesme kao npr. Panić Bogoljuba, Mitrović Svetu. Ko to nije činio dobijao bi batine.

Optuženi je prisiljavao logoraša Pavić Stevu da pjeva i četničke pjesme i to pjesmu "od Topole pa do Ravne Gore". Prilikom svakog prozivanja i tuče predhodno bi mu naredio da pjeva te pjesme, a zatim bi ga tukao. Ovo proizilazi ne samo iz iskaza svjedoka Pavić Steve već i iz iskaza svjedoka Tadić Ostoje, Panić Riste, Pavić Dragomira, čak i iz iskaza svjedoka Djaković Ljube kojeg je lično predložio sam optuženi. Sud s toga van svake sumnje utvrdjuje da je optuženi i na ovaj način zastrašivao i psihički maltretirao logoraše. Osim ovakvog načina maltretiranja tokom postupka je dokazano da je optuženi prisiljavao i logoraša Kurešević Mirka da jede prljav ženski veš. To je bilo u Novom Gradu. Kada je to ovaj logoraš odbio, počeo mu je taj prljavi veš gurati u usta i tom prilikom ga je udario nogom u vilicu. Ovo sud utvrdjuje prihvatajući iskaz svjedoka Kurešević Mirka. Osim navedenih slučajeva zastrašivanja i psihičkog maltretiranja, stražari i upravnik logora,

uključujući i optuženog, su u cilju poniženja i vrijedjanja ljudskog dostojanstva organizovali i tzv. "logorsku svadbu". Tom prilikom simulirano je vjenčanje izmedju logoraša Nedić Dragomira i nepoznate logorašice iz Modriče. U tu svrhu, a da bi sve izgledalo kao prava svadba, odredjeni su maticar, muzička pratnja je bila prisutna, a kum je bio sam optuženi. Sve je bilo proprijetano smjehom, uvredljivim dobacivanjima, osoblje logora se na ovaj način zabavljalo, a logoraši su prinudjavani da aplaudiraju. U jednom trenutku "mladence" su odveli u učionicu, skinuli tu ženu tako da nije imala donje dijelove odjeće, a zatim je optuženi naredio Nediću da stupi u intimni odnos pred oslobljenjem logora i da izvrši obljubu nad tom logorašicom. Kada je to ovaj odbio, optuženi mu je zaprijetio da će mu odsjeći polni organ. Sve ovo sud utvrđuje kao nespornim prihvatajući iskaz svjedoka Nedić Dragomira, te iskaz svjedoka Teofilović Nikole, Kurešević Mirka, Goranović Jove, Mitrović Svetu, Grašarević Marku, Rakić Pere, Pavić Dragomira, Djaković Ljube i Božić Milivoja.

Prihvatajući iskaz svjedoka Miletić Milana sud dalje utvrđuje da je optuženi zajedno sa upravnikom logora Golubović Antonom i drugim stražarima, gdje su bili prisutni Tolić Josip i Božić Jurica, prisiljavao ga zajedno sa Golubovićem, Miletić Milana i logorašicu Stanković Stoju maloumnu djevojku iz Novog Grada da jedno drugome u njihovom prisustvu medjusobno ližu polne organe. Za to vrijeme prisutni a i sam optuženi su Miletića udarali palicom, nogom i nogarom pod klupe. Printome su se smijali govoreći da su četnici rodjeni da puše. Svjedok Miletić navodi da su ga pozvali Golubović, Tolić, Božić i kazali mu da treba malo i da uživa, obzirom da je on često dobijao batine. Nije znao o čemu se radik, a kada su ga odveli na gornji sprat u zbornicu škole, na podu je u ležećem položaju na ledjima zatekao logorašicu Stojanku, koja je bila maloumljena. Ista je bila u cijelosti gola, bez odjeće. Tu je bio prisutan i optuženi Ferid Halilović. Za vrijeme ovoga čina i sam optuženi je u njemu učestvovao, udarajući Miletića po neki put palicom, nogom i nogarom od klupe. Nisu ga prisiljavali da ima polni odnos, mada je čuo da su drugi logoraši kao npr. Pajić Gojko prisiljavani i na polni odnos. Ovo u svom iskazu potvrđuje i svjedok Pajić Gojko. U ovoj konkretnoj situaciji sud zaključuje da je i optuženi Halilović, uzeo učešća u ovim radnjama, svojim prisustvom i stkući Miletića davao je odobravanje i podsticaj i drugima, od ovih radnji se nije distancirao, pa ga sud smatra odgovornim i za ovo djelo.

Izvršenje djela i svih radnji od strane optuženog, a koje mu se stavlja na teret i za koje je oglašen krivim ovom presudom proizilazi iz iskaza brojnih svjedoka te materijalnih dokaza koji su priloženi ovome spisu. Sud je poklonio vjeru iskazima saslušanih svjedoka, obzirom da su dati vrlo uvjerljivo, iscrpljeno, sa puno detalja, uzajamno se dopunjaju, nisu kontradiktorni u suštinskim i bitnim činjenicama. Pojedini svjedoci ne iskazuju tačan redoslijed dogadjaja, tačne datume niti u cijelosti identično prikazuju i opisuju do u detalje predmetne dogadjaje. Ovo je po mišljenju suda logično, razumljivo i netreba da iznenadjuje, ako se imaju u vidu opisani uslovi kojima su zatvorenici - logoraši bili podvrgnuti u logoru: stalni strah, fizička zlostavljanja i izgladnjivanja, ubijanja, kao i protek vremena od ovih dogadjaja do momenta svjedočenja.

Vijeće je mišljenja da vjerodostojnost iskaza saslušanih svjedoka nije narušena ni manjim neslaganjima u odnosu na izjave date u istraži, pa ih s toga i prihvata kao pouzdane.

Sud je vršio i brojna suočavanja izmedju svjedoka i optuženog, pri tome ih je podvrgavao unakrsnim pitanjima. Sa optuženim sud je suočio ukupno 29 svjedoka od ukupno 52 saslušana. Svjedoci su se prilikom suočenja vrlo uvjerljivo i prirodno ponašali, u vezi bitnih činjenica bili su kategorični i dosljedni u svjedočenjima. Sud smatra da svjedoci nemaju razloga da neosnovano terete optuženoga, u cijelosti im je poklonio vjeru te je i prihvatio da je optuženi izvršio djela koja mu se stavlju na teret. Samim tim sud ne prihvata odbranu optuženog kada navodi da on nije bio izvršilac tih djela, kada navodi da su to činila druga lica i da on ustvari odgovara za njihova zlodjela. Očigledno je da ovakvom odbranom, koja je suprotna provedenim dokazima i iskazima saslušanih svjedoka, optuženi želi izbjegći svoju krivičnu odgovornost. Istina, tokom postupka je utvrđeno da je on i pomagao pojedinim logorašima, davajući im hranu te omogućavajući drugim licima kao npr. Bjelošević Čamilu da donese hranu svojim prijateljima u logoru, da je u jednoj prilici prilikom preseleđenja logora iz Novog Grada u Brod logorašima davao i vodu u uslovima velike vrućine, kada je to bilo zabranjeno, ali ovi svjetli momenti neopravdavaju nečovječna postupanja i nehumane postupke optuženog. Isto tako nečovječni i nehumanji postupci ostalih strażara i upravnika, kojih je takodje bilo, neopravdavaju takve postupke i optuženog, pa je on odgovoran za ono što je lično radio. Optuženi nijednim dokazom nije podkrijepio svoje tvrdnje da u kritično vrijeme nije bio prisutan u Odžaku i Novom Gradu, jer to negiraju brojni svjedoci. Uostalom, sva ubistva i brojna mučenja su i vršena poslije prve polovine šestog mjeseca 1992. godine. Tačan datum izvršenja pojedinog djela i radnje nije toliko ni bitno, obzirom da vrijeme odnosno tačan datum nisu elementi krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret.

Prihvatajući pismeni nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra Kovačević dr Vjekoslava iz Doboja sud dalje nesporno utvrđuje da je optuženi rodjen na vrijeme, urednog je ranog razvoja, na vrijeme je krenuo u školu, nije imao teža oboljenja, niti povredjivanja, odslužio je vojsku i nije imao psihičke smetnje. Svjestan je i orjentisan kako u vremenu, tako i prostoru urednog je somatskog statusa. Njegov intelektualni nivo odgovara pro-sječnosti, negira konzumiranje alkohola. Kod njega nema znakova privremene i trajne duševne bolesti, niti duševne zaostalosti. U kritično vrijeme od maja mjeseca do avgusta 1992. godine bio je svjestan radnji i postupaka, kod njega nije bilo psihičkih poremećaja, što znači da je optuženi bio uračunljiv. Na osnovu ovakvog nalaza i mišljenja koji je dat veoma stručno i po pravilima nauke i te struke, sud zaključuje da je optuženi ukrično vrijeme bio uračunljiv, jer je mogao shvatiti značaj svoga djela i upravljati svojim postupcima.

Kako je tokom ovog postupka van svake sumnje utvrđeno da je optuženi, kršeći pravila Medjunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, prema civilnom stanovništvu vršio ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, nanosio velike patnje i povrede tjelesnog integriteta i zdravlja, primjenjivao mjere zastrašivanja i terora, to se u njegovim radnjama stiće sva bitna obilježja krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ RS.

Ovo krivično djelo optuženi je počinio sa umišljajem. U pojedinim situacijama bio je svjestan svoga djela i htio je njegovo izvršenje (direktni umišljaj) kao u slučajevima premlaćivanja i fizičkog maltretiranja, prilikom obrazovanja špalira, zastrašivanja

...

i psihičkog maltretiranja, dok je prilikom vršenja ubistava bio svjestan da uslijed takvog njegovog činjenja, (premlaćivanja logoraša raznim predmetima) može nastupiti zabranjena posledica (smrt) ali je ipak pristao na njeno nastupanje (eventualni umisljaj).

Optuženi nije morao biti svjestan da svojim postupcima krši pravila medjunarodnog prava, ~~ali~~ je bitno da je njegovo djelo protivpravno i po medjunarodnom pravu. Optuženi je kršio pravila sadržana članom 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata i članu 4. Dopunskog protokola II uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava nemedjunarodnih oružanih sukoba. On je počinio jedno jedinstveno krivično djelo iz člana 142. st. 1. KZ RS, bez obzira na broj izvršenih pojedinih radnji. Za izvršenje ovog krivičnog djela dovoljno je izvršenje i samo jedne od navedenih radnji u dispozitivu ove presude.

Preciziranim optužnicom optuženom se pored radnji navedenih u dispozitivu ove presude za koje je oglašen krivim, stavlja na teret i radnje izgladnjivanja, zabranjivanja pristupa u sanitarnе prostorije, prisilno odredjivanje i odvodjenje na kopanje rovova pri aktivnim borbenim dejstvima, zatim da je u logoru Tulek u Brodu logorašici Rosi naredio da naga sjeda na užareni rešo, kao i to da je svojim radnjama postupao i protivno čl. novima 32. 40, 85 i 89 Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata.

Sud je mišljenja da tokom ovog postupka nisu dokazani navodi optužnice da je optuženi kao stražar bio u prilici da prema logorašima preduzima mjere izgladnjivanja i zabranjivanja pristupa u sanitarnе prostorije. Nesporne su činjenice da su logoraši vrlo slabo hranjeni, gotovo nikako, jer su jednu veknu hljeba dijelili na 20 i više logoraša na cijeli dan, uz koje parče hljeba su dobijali i času neke tečnosti koju su nazivali supom. U početku su logoraši mogli odlaziti u WC, istina kasnije se taj režim poostriđo, pa su česte bile i zabrane odlaženja u WC. Medutim, iz iskaza brojnih svjedoka proizilazi da su oni povremeno imali prava odlaziti u WC, uglavnom jedanput dnevno u kolonama, te da su mnogi i u tim prilikama dobijali udarce i batine. Kod ovakvog stanja stvari sud je mišljenja da konkretno optuženi nije preduzimao i vršio ove radnje izgladnjivanja i zabrane korišćenja sanitarnih prostorija, obzirom da je takva pravila kućnoga reda bio u situaciji da postavlja jedino upravnik i neki drugi organi u sklopu jedne opšte politike postupanja prema zarobljenim Srbima.

Isto tako tokom ovog postupka nisu dokazani navodi optužnice da je optuženi logorašicu Rosu, koja je predhodno bila silovana stavljao odnosno naredjivao joj da sjeda gola na užareni rešo. Utvrđeno je da se taj dogadjaj odigrao, da su u njemu učestvovala druga lica ali bez ikakvog učešća i prisutnosti samog optuženog Halilović Ferida. Naročito su u takvoj tvrdnji kategorični svjedočci Pavić Stanko i Ilinčić Lazar koji čak tvrdi da se ovaj dogadjaj odigrao u vrijeme kada logoraše više nije obezbedjivala vojna policija iz Odžaka. Nijedan saslušani svjedok nepotvrđuje da je optuženi Halilović učestvovao u izvršenju ovog zlodjela.

Tokom postupka je nesporno utvrđeno da su logoraši bili prinudjavani ići na kopanje rovova, na prve borbene linije, pri aktivnim borbenim dejstvima. To su činili za potrebe hrvatske vojske i vojske HVO, a na ratištu kod Broda i Dervente. Tom prilikom na kopanju

rovova smrtno su stradali logoraši Bumbić Mišo, Šišljadić Mika, Stanić Marko, Stanković Miloš, Topić Stevo, Marković Milan, Ninković Milićevoje, Pavić Jadranko, Djurić Petar, Kršić Djordje, Ninković Milivoje, dok su ranjeni Tešić Branko, Nedić Dragomir, Panić Risto, Teofilović Nikola, Dervenić Maksim, Pavić Stanko, Kurešević Branko, Djurić Zoran, Kurešević Mirko, Kršić Pero, Pajić Gojko, Borojević Stevo, Pavić Vid, Kurešević Vojo, Dervenić Milorad i Topić Milenko. Isto tako nesporne su i činjenice da su za odredjivanje lica koja će ići na kopanje rovova pravljeni spiskovi od strane logoraša Djaković Ljube a po naredjenjima i naložima upravnika logora i stražara. Sami stražari su odredjivali a u rjedjim prilikama i lično odvodili logoraše na kopanje rovova i drugi prinudni rad. Čak je i sam optuženi lično odvodio te logoraše, što proizilazi iz iskaza svjedoka Pavić Mire, Teofilović Nikole, Dervenić Maksima i dr., a brojni svjedoci potvrđuju da ih je upravo optuženi odredio i stavio na spisak, tako da je sve to nesporno.

Medutim, član 3. Ženevske konvencije o zaštiti žrtava rata, odnosno gradjanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine koji je zajednički za sve Ženevske konvencije ne sadrži zabranu odvođenja na prinudni rad pa i na kopanje rovova. Član 4o. iste Konvencije govori o prinudnom radu i dozvoljava ga samo u onoj istoj mjeri u kojoj i državljeni jedne strane u sukobu to čine, a dozvoljava se samo onaj rad koji nije u neposrednoj vezi sa vojnim dejstvima, ali se ovaj propis odnosi na tzv. "zaštićena lica". U konkretnom slučaju ukoliko logoraši imaju svojstvo zaštićenih lica u smislu člana 4. navedene Konvencije, nebi bilo dozvoljeno voditi ih na kopanje rovova, obzirom da ti poslovi stoje u neposrednoj vezi sa vojnim dejstvima. U takvom slučaju optuženi bi bio odgovoran za njihova brojna stradanja.

Dakle, ključno je pitanje dali su u kritično vrijeme navedeni logoraši imali svojstvo "zaštićenog lica" iz pomenutog člana 4. Ženevske konvencije o zaštiti gradjanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine. Prema tom članu 4. ova Konvencija štiti lica koja se, u kome bilo trenutku i na koji bilo način, nadju u slučaju sukoba ili okupacije, u vlasti jedne strane u sukobu ili jedne okupacione sile čiji nisu državljeni. Nema nikakvog sporada su logoraši lica koja su se u slučaju sukoba našla u vlasti jedne od strana u sukobu, tako da su ispunjeni ti uslovi za sticanje svojstva "zaštićenog lica". Medutim, nije ispunjen onaj poslednji uslov za sticanje tog statusa i zaštitu po ovoj Konvenciji iz člana 4o. jer su logoraši državljeni iste države kao i lica u čijoj se vlasti nalaze. Naime, navedene logore za Srpske civile osnovali su tadašnji Krizni štabovi opština Odžak i Bosanski Brod, a žrtve - civili su takodje bili sa istog područja, u okviru iste države bivše SFRJ, odnosno Bosne i Hercegovine. Dasu logoraši kojim slučajem imali neko drugo državljanstvo, a ne BiH, onda bi stekli status zaštićenih lica i pravo na zaštitu u smislu člana 4. i člana 4o. pomenute Konvencije. S tim u vezi optuženom se ovom presudom i ne stavlja na teret odredjivanje i odvodjenje logoraša na prinudni rad i kopanje rovova, već samo ona postupanja i radnje koje su izričito zabranjene članom 3. Ženevske konvencije o zaštiti gradjanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine i članom 4. Dopunskog protokola II uz Ženevske konvencije od 1977. godine.

Iz dopisa zamjenika tužioca Tužilaštva Medjunarodnog krivičnog suda u Hagu od 9.5.1997. godine je vidljivo da je ovaj predmet pregledan u sklopu odredbi Drumskih pravila od 18.2.1996. godine da je smješten u kategoriju "A", te da i tužilac smatra da prema

medjunarodnim normama postoji dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je Ferid Halilović počinio teško kršenje medjunarodnog humanitarnog prava.

Nalazeći optuženog krivično odgovornim za krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. st. 1. KZ RS, sud mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od 15 godina (petnaest) Od olakšavajućih okolnosti sud je cjenio da optuženi do sada nije osudjivan, da je porodičan čovjek, otac dvoje djece, a od otežavajućih da je izvršio više radnji i postupaka koji predstavljaju kršenje pravila Medjunarodnog prava, što izvršenom djelu daje veću težinu i pojačani stepen društvene opasnosti. Sud je mišljenja da je kazna zatvora u trajanju od 15 godina adekvatna težini i društvenoj opasnosti počinjenog krivičnog djela, stepenu krivične odgovornosti i društvene opasnosti optuženog. Sa istom će se postići svi ciljevi specijalne, ali i generalne prevencije odredjeni članom 33. KZ RS.

U ovu kaznu a na osnovu člana 50. KZ RS optuženom se uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru od 22.10.1996. godine.

Kako je oglašen krivim, a ima imovinu, sud je optuženog na osnovu člana 98. st. 1. u vezi sa članom 95. stav 2. tačka 6. ZKP-a obavezao da plati troškove krivičnog postupka u iznosu od 106,00 dinara, te paušal suđu u iznosu od 500,00 dinara u roku od 15. dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom izvršenja. Troškovi krivičnog postupka se sastoje od troškova dovodjenja optuženog iz pritvora Okružnog zatvora Dobojski na glavne pretrese u ovome sudu. Visina paušala je srazmjerna dužini trajanja i složenosti ovog postupka, te imovnom stanju optuženog koji od imovine posjeduje kuću, duljum zemlje, putničko i teretno vozilo.

ZAPISNIČAR:
Dobrila Trninić
2.m

PREDsjEDNIK VIJEĆA:
Sudija,
Zoran Tanasić
Danik

POUKA: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Okružnom sudu Dobojskom u roku od 15. dana po prijemu prepisa iste. Žalba se podnosi pismeno ovom sudu u tri primjerka.

2.m:

Zadnja čupstvoma u spisu je pisanje oprobry.

u-39.2.98.

d-28.2.98

10.02.98

2.m.

ОКРУЖНО ТУЖИЛАШТВО У ДОБОЈУ

Број: ИТ – 6/14

Добој, 29.01.2014. године

Центар за демократију и транзициону правду

CDTJ ЦДТП

78000 Бања Лука

Краља Петра II Карађорђевића 7/А

Контакт особа: Златица Грухонић, предсједница удружења

ПРЕДМЕТ: Одговор на захтјев за приступ информацијама

У складу са одредбама Закона о слободи приступа информацијама (“Сл.гласник РС”, број 20/01), а у вези Вашег захтјева од 28.01.2014. године, којим тражите достављање првостепене пресуде против Ферида Халиловића за потребе истраживања на пројекту Мапирање логора у Босни и Херцеговини 1992.-1995. година, а како је према службеним евиденцијама тужилаштва кривични поступак против оптуженог правоснажно окончан, достављамо Вам слиједеће :

- Пресуда Основног суда у Модричи број: К-43/97 од 23.10.1997. године против оптуженог Халиловић Ферида из Оџака, због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142.став 1. КЗ РС којом је оптужени проглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од петнаест (15) година.

С поштовањем,

Службеник за информисање
Слободанка Лукић

Лукић